Է· ՏԱՐԻ 1999 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 5 ՀՈՌԻ 4383–Հ· Տ· 14 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1890–Ն· Տ· 26 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1890 – ՀԻՋՐ· 11 ՍԷՖԷՐ 1308 ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ԱՐԵՒ ԻՍԷ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-Խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خاننده آره‌ولك
غزتەسى اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ· Պոլսոյ համար	160
» »	80
» »	40
Գաւառաց »	200
» »	100
Օտար երկիրներն	56
» »	28

Դուրս ղրկուած լրագրաց համար խորհրդ Տնօրէնութեան վրայ է նոր բաժանորդագրութիւն, ղրկուած նամակ կամ դրութիւն եւ լրագիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ· ՊՈԼԻՍ, 14 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, 1890

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ԿՐԹԱՐԱՆ

Սեպտեմբեր ամիսը վարժարանաց վերամուտի ամիսն է, ուր ուսանողք և ուսուցիչք դպրոցական նոր շրջան մը կը սկսին։ Արտերը կը հերկուին ու կը սերմանուին՝ աշնան անձրեւներուն և ձմրան ձիւնին տակ պարարելու և ուռճանալու և ամրան տաքերուն հետ նոր ինորոյ հունձքեր արտադրելու համար, որք գան մթերուիլ ազգիս իմացական շտեմարանին մէջ։ Այս վարժարանաց մէջ որք իրենց դուռները բանալով վերստին՝ նոր շրջան մը կը բանան հիմնաւոր յառաջդիմութեան՝ թէ՛ իւր բնութեամբ և թէ զինք շրջապատող այլ և այլ հանգամանաց բնութեամբ ուշադրաւ կը հանդիսանայ Սանասարեան Կրթարան։

Աւելորդ չէ յիշեցնել թէ բարերար Հիմնադիրն իւր ողբալի մահէն յառաջ լիովին ապահոված է այս հաստատութեան ապագայն։ Կտակած մայր-դրամը բաւ է կանոնաւոր յարատեւութեան մէջ պահելու իւր հիմնած Կրթարանն, որոյ տարեկան չորս կամ հինգ հազար ոսկւոյ ծախուց աւելի քան կէսը կը հայթայթուի կտակեալ դրամագլխին շահով, և մնացեալը թոշակաւոր աշակերտաց 20 ոսկւոյ տարեվճարով, թէպէտ իւրաքանչիւր աշակերտի վրայ եղած ծախքն աւելի քան կրկնապատիկն է որոշեալ 20 ոսկւոյ տարեվճարին։ Ազքատիկ և ուշիմ զանազան գաւառացի երեսուն սանունք Բարերարին ծախիւք կը կրթուին ձրի բոլորովին։ Թոշակաւորք չեն պակիր, տարուէ տարի կ'աւելնան իսկ, և միայն տեղւոյ անձկութեան պատճառաւ վերջին երկու-երեք տարիներ նոր աշակերտաց ընդունելութիւն կարելի չէր եղած։

Այս միջոցիս կը կազմուի բարձրագոյն դասարանն, որ գալ տարի պիտի արտադրէ Սանասարեանի անդրանիկ ուսումնաւարտներն։ Այս նոր շրջանի մէջ պիտի վերսկսի նոր աշակերտաց ընդունելութիւնն, եւ կատարեալ հանդարտութիւնը որ յաջորդած է տեղական իրողութեանց՝ ապահովութիւն է թէ ծնողք միւնոյն վստահութեամբ ու համակրութեամբ պիտի դիտեն այս կարևոր հաստատութեան ընթացքը։

Վարժարանին Տնօրէնութիւնն արդէն շատ զգուշաւոր եւ իմաստուն ուղղութեան մը կը հետեւի, որ երբեք ո՛չ մի կողմէ դիտողութեան առիթ կամ պատրուակ չէ ընծայած, և նոյն ուղիղ և չէզոք ընթացից շնորհիւ տարակոյս չկայ թէ անխափան և անսայթաք պիտի շարունակուի կրթական այս մեծ գործ արեւելեան կեդրոնական քաղաքի մը մէջ, ընդ հովանեաւ կրթասէր Վեհապետին, որ լուսաւորութեան ու բարեկարգութեան իմաստուն պաշտպան կը հանդիսանայ հանապազ։ Ամեն անոնք որ ծանօթ են տեղական հանգամանաց՝ քաջ դիտեն թէ Սանասարեան Կրթարանի Տնօրէնութիւնն անխտիր ամենայն պարագայից մէջ իսկ կրցած է վստահութիւն ներշնչել տեղւոյն իշխանութեանց, և բնաւ չմիջամտելով հանրային գործերու, հաւատարիմ մնացած է Բարերարին կողմէ գծեալ հիմնագրոյն, որուն համեմատ Սանասարեան Կրթարանի Տնօրէնք իրենց կրթական պաշտօնէն դուրս ո՛եւ է գործի չեն կրնար պարապիլ, և ամեն կարգի իշխանութեանց հետ կատարելապէս բարեկամական յարաբերութեանց մէջ կը գտնուին, յանդորրութիւն և ի յաջողութիւն կրթական աւագ ձեռնարկութեան, որուն հոգւով ու մարմնով ուխտեալ աշխատաւորներն են իրենք։

Իրենց ինամեալ ընթացքով Սանասարեան Տնօրէնք ապացուցին թէ Բարերարին այս շրջահայեաց քաղաքականութիւնը լիովին ըմբռնած և իւրացուցած են, և ահա նոյն այն իմաստութեան պարտինք որ ամեն ժամանակէ աւելի խաղաղ, բարեկարգ և յուսալից վիճակի մէջ Սանասարեան Կրթարան իւր դուռները կը բանայ իւր երկու հարիւրի մօտ աշակերտաց առջև, ու կատարեալ հաւատքով կը թեւակոխէ աւարտական շրջանի մը մէջ, որոյ ծայրը կը տեսնէ իւր տասնամեայ բարեկարգ և յարատեւ ճգանց արդար վարձատրութիւնն և օրինաւոր յաղթանակը, շրջան որ կը յուսանք թէ պիտի պակէ Բարերարին ակնկալութիւններն, և կրթական զանազան անմխիթարական երեւոյթներու մէջ տեղ՝ մխիթարութեան աղբիւր մը պիտի լինի Ազգիս։

Այլ և այլ կողմերէ կը հարցուի մեզ թէ Սանասարեան Կրթարանին ի Քարբերդ փոխադրումը մտալո՞ւտ է։ Որչափ գիտենք, անմիջական մտադրութիւն չկայ փոխադրութեան, թէև կայսերական Իրատէն արդէն արտօնած է Կրթարանին Տնօրէնութիւնն՝ ուզած ժամանակ այնպիսի տեղափոխութիւն մ'ընելու։ Ցորչափ պարագայք ձեռնտու են Կրթարանին այժմու դրից մէջ անխափան շարունակման, Տնօրէնութիւնն հարկեցուցիչ պատճառ չի տեսներ տեղափոխման։ Իրաւ է որ արդի տեղւոյն վրայ փափաքեալ ընդարձակ յատակագծով վերջնական շէնք չի կրնար կառուցուիլ, և ի Քարբերդ նշանակեալ վայրն յարմարագոյն դատուած է թէ՛ կայսերական իշխանութեանց և թէ Կրթարանին Տնօրէնութեան կողմէ։ Բայց արդի շէնքն ալ մասնակի ընդարձակմամբ կրնայ բաւել առայժմ, և արդի պարագայից մէջ Կարնոյ նման նահանգապետի քաղաքի մը կեդրոնական դիրքէն և այլ ներքին և արտաքին մեծամեծ առաւելութիւններէն Սանասարեան Կրթարանը զրկելու պէտք չի տեսնուիր։

Այս և այլ ամեն խնդրոց մէջ որք Սանասարեան Կրթարանին կը վերաբերին՝ բարեյիշատակ հանգուցեալին կտակակատար Վսեմ· Պ· Կարապետ Եղեանց մեծաւ շրջահայեցութեամբ և խոհականութեամբ կը շարժի, որ ինքնին կարեւոր երաշխաւորութիւն մ'է մարդասէր և կրթասէր Բարերարին դիտաւորութեանց ճշդիւ գործադրման և արդիւնաւորման։

Ն· Վսեմութիւն միամեայ արձակուրդով ի Կ· Պոլիս այցելութեանն առթիւ, — ուստից առաջիկայ չորեքշաբթի կը մեկնի ի Խրիմ և յիմարածին՝ Ս· Միւռոնի օրհնութեան ներկայ գտնուելու, — պէտք եղած միջոցները ձեռք կ'առնու ամբողջացնելու և առաւել ևս զօրացնելու համար Սանասարեան Կրթարանի ուսուցչական մարմինն, և ընդհանրապէս այն Կրթարանին օգտակարութիւնն աւելցնելու համար, նորանոր պիտանի բարւոքմանց իրագործմամբ· զի ո՛չ մէկ հաստատութիւն այնքան կը կարօտի յարատեւ հոգածութեան և անդադար բարւոքման որչափ կրթարան մը որ միանգամայն մտաւոր, ֆիզիքական, բարոյական, արհեստական ու գեղարուեստական կրթութիւն տալու փափուկ և բազմապահանջ պաշտօնն է ստանձնած։ Վսեմ· Պ· Եղեանցի հանրային լուսաւորութեան վերաբերող ամենհարցերու մէջ անզուգական ձեռնհասութիւնն և երկարամեայ փորձառութիւնը գրաւական են թէ իւր վերին հսկողութեան ներքեւ Սանասարեան Կրթարան ամ ըստ ամէ կ'օժտի համանման հաստատութեանց յատուկ բարւոքմամբք և կատարելագործութեամբք։

Այս տակաւ բարւոքմանց շնորհիւ Սանասարեան Կրթարանն արդէն իսկ եկած հասած է այնպիսի վիճակի մը որ Ազգիս մեծատունք ամենայն վստահութեամբ կարող են հոն զրկել զիրեր կամ սաներ, որք հայաբնակ գաւառային կեդրոնի մը մէջ բազմակողմանի և կատարելագոյն դաստիարակութիւն մ'ընդունելով, պատրաստուին գաւառային լուսաւորութեան ու բարգաւաճման գործին նուիրել իրենք զիրենք, կամ մտնել եկեղեցական ասպարէզին մէջ, հոգւով ու մարմնով նոյն կենսական գործոյն անձնատուր։ Առանց վայրկեան մ'ուրանալու Կ· Պոլսոյ մէջ հիմնեալ այլ և այլ կարգի հաստատութեանց օգտակարութիւնն ամեն տեսակէտով, անժխտելի է սակայն թէ գաւառաբնակ Հայերուն այս կարգի հաստատութեամբք նոյն իսկ գաւառաց մէջ ծառայելն ալ ուրիշ գերազանց օգտակարութիւն մը կը ներկայացնէ, սա տեսակէտով մանաւանդ զի ուսումնաւարտք յարեալ կը մնան իրենց ծննդավայրին, ուր իրենց նմաններուն իմացական, բարոյական, հոգեկան և տնտեսական զարգացման ծառայելու աւելի յօժարամիտ կը գտնուին քան շատ մը Պոլսեցիներ և նոյն իսկ գաւառացիներ որք Կ· Պոլսոյ վարժարանաց մէջ դաստիարակուած են։ Սանասարեան Կրթարանին սաներ տալով հայաբնակ գաւառաց համար կրթական, արհեստական և հոգեւորական մշակներ պատրաստել բեղմնաւոր դաղափար մ'է որուն ի չատագովութիւն շատ բաներ կարելի է ըսել, եւ զոր Ազգիս բարեկեցիկ դասուցչուրջ մտադրութեան կը մատուցանենք ամենայն ապահովութեամբ։

Այս առթիւ աւելորդ է ծանրանալ Սանասարեան Կրթարանի մէջ տրուած բազմատարը կրթութեան առաւելութեանց վրայ, զոր յատուկ յօդուածովք մանրամասնած ենք արդէն։ Այսօր բաւ լինի հաստատել թէ մէն մի տարին զոր կը բոլորէ լուիկ մնջիկ գործունէութեամբ՝ ձեռնհաս դիտողաց եւ դաստոզաց վստահութիւնը կ'աւելցնէ Սանասարեան Կրթարանին վրայ, և կը յուսանք թէ գալ տարի, երբ տեսնէ Սանասարեան անդրանիկ ուսումնաւարտներն, Ազգն ողջոյն փորձով պիտի համոզուի թէ այն վստահութեան լիովին իրաւունք ունեցած են մեծահոգի Բարերարին վսեմափայլ կտակակատարն և անոր իմաստուն հրահանգաց համեմատ գործող ուշիմ, ծանրգլուխ, անձնուէր և մեղուաշան Տնօրէններն Սանասարեան Կրթարանի։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊԵՐ ԵՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Լէօոնթէնպէրկի դքսին Կ· Պոլիս գալը կը շարունակէ մնահոգութիւն պատճառել Սոֆիայի մէջ, ուր չէ մոռցուած թէ այս դուքս Պուլկարիոյ իշխանութեան համար ընտրելի առաջարկուած էր ռուս կառավարութեան կողմէ։ Սոֆիայէ առ Մօն· Օրիանթալ կը գրուի· «Ի մօտոյ մեծամեծ դէպքեր կը սպասուին, որոց նշաններն արդէն կ'երեւին։ Ամեն ոք գիտէ թէ Ռուսիոյ հետ մերձեցում մը պարտի տեղի ունենալ օր մը, և ամենէն հեռատեսք կ'ըսեն թէ ո՛րչափ շուտ տեղի ունենայ այնքան լաւ է։ Ֆերտինանտ իշխանին վրայ շատ չի խօսուիր, զի ամենէն աւելի ուշադիրք Պ· Սթամ պուլովի ձեռաց մէջ գործիք մը կը նկատուն զնա»։

—Սեպտ· 8/20ին, իտալեան զօրաց ի Հռոմ մտնելուն քսաներորդ տարեդարձը տօնուեցաւ ի ներկայութեան քաղաքապետութեան, արքայական պատուիրակի մը և Պ· Քրիսպիի· Արքայական պատուիրակը կարդաց Ում պերթօ թագաւորին կողմէ հեռագիր մը· Անակնկալ դէպք մը տեղի ունեցաւ· Մէնօթթիի Կարիպալտի պարագային յարմար բանախօսութիւն մը փակեց կիսովին հակաստրեան յայտարարութեամբ մը· Ցիշելով զանոնք որ ամենէն աւելի նպաստած են Իտալիան կազմակերպելու իբրեւ ինքնուրոյն Տէրութիւն, կամ այս գործին զոհուած են, յիշեց խարտեաշ երիտասարդն որ 1882ին Ալպիանց վրայ մեռաւ՝ արտասանելով Իտալիոյ անունն։ Այս ակնարկութիւնն առ Օպէրտանք, կ'ըսէ Մօն· Օրիանթալ, եռանդեամբ ընդունուեցաւ, բայց կառավարական լրագիրք Աւստրիան չը վչտացնելու համար լռութեամբ կ'անցնին։

—Վիլհէլմ Կայսր, Ֆրանձ-Եոզէֆ Կայսրը ճամբու դնելէն ետքը, Քրէյզաու գնաց, ուր զինք ընդունեց Մարեշալ Մոլթքէ· Անտի Պունցլաու գնաց, ուր իրեն կը սպասէր Սոլմի կոմսն, որոյ անտառներուն մէջ որսի պիտի պարապի մինչեւ սեպտ· 18/30, յորժամ Վիեննա պիտի ուղեւորի, ուր կը հասնի հոկտ· 1ին։ Քանի մը օրեր հիւր պիտի լինի Աւստրիոյ Կայսեր, որուն հետ այս անգամ աւելի որսի վրայ պիտի խօսի եղեր քան քաղաքական խնդիրներու վրայ։

—Անգլիացի նաւատորց կամնաւարին ընկերութեանց դաշնակցութիւնն, որոյ կազմակերպութիւնն այս օրերս ծանուցինք, որոշեց ամեն զոհողութեամբք դէմ դնել գործաւորական ո՛ և է միութեան որ իւր շահուց հակառակ կուգայ։ Իրենց շոգենաւերուն և դրասենեակներուն մէջ աշխատող շատ մը պաշտօնեից իմաց տուին թէ անմիջապէս պաշտօնանկ պիտի լինին եթէ պաշտօնէից Միութեան անդամակցութենէ չհրաժարին։ Եթէ այս որոշման վրայ պնդեն ընկերութիւնք և նաւատեարք, Աւստրալիոյ մէջ ծագած պայքարին նման բան մը Անգլիոյ մէջ կը բնայ ծագիլ։ Աւստրալիոյ մէջ նաւատեարց և գործաւորաց կամ պաշտօնէից միջեւ վէճը կը շարունակուի, ի մեծ վնաս վաճառականութեան և ընդհանուր բարգաւաճման։

—Ռումանիոյ բանաստեղծ Թագուհին, Կայլէսի բանաստեղծներուն տարեկան ժողովոյն գտնուելէ և կերտական բարբառով կայլէսցի բանաստեղծներուն քնարերգութեանց նիւթ ընծայելէն ետքը, Տրպլին անցաւ, ուր Լորտ Քաղաքապետն և Քաղաքապետուհին մեծարանօք ընդունեցին զինք, տարին ցոյց տուին մայր-եկեղեցին և այլ երեւելի շէնքեր, և ամենուրեք իռլանտացի ժողովուրդն,—որ կիսովին բանաստեղծ ժողովուրդ մ'է արդէն, քանի որ իւր ազգային զինանշանին մէջ քնար մ'ունի միշտ, — ամենայն պատուով և մեծարանօք ընդունեց ժամանակիս այս նշանաւորագոյն թագուհին։

—Անգլիական լրագիր մը հետեւեալը կը հրատարակէ Քանատայի Ֆրանսացւոց վրայ։ — «Ի՛նչպէս թէ Քանատայի Ֆրանսացի ծնողք կը զգան իրենց զաւակաց ո՛չ միայն ֆրանսերէնն այլ եւ անգլիերէն ուսուցանելու պէտքն, և իրենց գրէթէ ամեն վարժարանաց մէջ այժմ անգլիերէն եւս կ'ուսանգուի։ Ֆրանսական վարժարանաց մէջ անգլիերէնի ուսուցման համար ընկալեալ մէթոտը գերազանց է եղեր անգլիական վարժարանաց մէջ ֆրանսերէն ուսուցանելու համար ի գործ դրուած մէթոտէն։ Եթէ Քանատայի Ֆրանսացւոց նոր սերունդն ագլիերէն խօսիլ սովրի, ի Քանատա երկու լեզուաց խօսո ելէն յառաջ եկող դժուարութիւնք կը հարթուին, ինչպէս և պաշտօնական թերթերը միանգամայն երկու լեզուներով տպագրելու անպատեհութիւնք։ Բաց աստի, ցեղերու ձուլումն եւս առաւել կը դիւրանայ։ Հետաքրքրաշարժ իրողութիւն մ'է թէ Քանատայի բովանդակ նահանգաց ներկայացուցիչ խորհրդարանին մէջ ֆրանսերէնն իբրեւ պաշտօնական լեզու հիւսիսային—արեւմտեան նահանգներէն բառնալու մասին եղած վիճաբանութեան առթիւ արտասանեալ ճառերէն քիչեր ֆրանսերէն էին, թէեւ անդամոց մէկ երրորդը կամ մէկ չորրորդը Քանատացի Ֆրանսացիք են։ Այս իրողութիւն որոշապէս կը ցուցնէ թէ անգլիերէնի գործածումը մեծապէս կ'ընդհանրանայ ի Քանատա։»

—Փարիզի կոմսը Միացեալ Նահանգներն երթալէն յառաջ (12/24 սեպտ·), ի Ֆիլատէլֆիոն երկար խորհրդակցութիւն մ'ունեցաւ արքայական կուսակցութեան վարիչներուն՝ Պովուառի մարքիզին, Պ· Պոշէի և այլոց հետ, ըստ որում՝ պուլանժէական յայտնութիւններէն ի վեր՝ արքայական կուսակցութեան վարկն առաջուընէ աւելի կոտրած է Ֆրանսայի մէջ։

—Բժիշկները Պապին պատուիրեր են որ գարեջուր խմէ փոխանակ գինւոյ, և Վիեննայէ շատ մը գարեջուր բերել տուեր է շիշերով։ Պապին յատկացեալ գարեջուրը գերմանական սովորական գարեջրէն տարբեր պիտի պատրաստուի եղեր։ Վիեննայի գարեջրագործք շատ ուրախ են այնպիսի կարևոր յանախորդ մ'ալ ունենալուն համար։

—Ֆիլատէլֆիոյ քաղաքապետին պալատան գմբէթին վրայ կը հաստատուի աշխարհիս մեծագոյն ժամացոյցն, որոյ երեսի տրամագիծն է 10 մէթր։ Ասեղները չորս մէթր և 2½ մէթր երկայնութիւն ունին։ Ժամերը զարնող զանգակը 25.000 քիլօ ծանրութիւն ունի։ Այս ժամացոյց ամեն առաւօտ պիտի լարուի չոգեշարժ մեքենայիւ, հաստատեալ քաղաքային պատան նկուղին մէջ։

—Եւրոպան լրագիրք ցաւի սիրտ կը ծանուցանեն թէ խաղամոլութիւնն իւր զոհերը կը շարունակէ ընել ո՛չ միայն ի Մօնթէ Քարլօ, այլ և Էքս լէ-Պէնի մէջ, ուր մէկ գիշերուան մէջ Գերման մը 240.000 ֆրանք կորուսած է և ուրիշ մը՝ նոյն գումարին կէսը։

—Սպանիոյ և մանաւանդ Մատրիտի մէջ հանրային փատաւորութեան պատճառաւ, — զի Մատրիտի մէջ իսկ ծաղիկը շատ զոհեր կ'ընէ այս պատհուս, թո՛ղ հնտանտաը, — Քրիստինէ խնամակալ-թագուհին, խնամտի մայր, պիտի չսրուանակէ մնալ ի Սան Սէպաստիանօ, Պասքեան գաւառին մէջ, մինչեւ հոկտ· ի երկրորդ շաբաթը։ Քրիստինէ թագուհւոյն մայր Էլիզաբէթ արշիդքսուհին Հապսպուրգի՝ Սան-Սէպասթիանօ պիտի ժամանէ ամսոյս դէպ ի վերջն, իւր աղջկան մօտ գտնուելու մինչեւ որ արքայական գերդաստանն ի Մատրիտ վերադառնայ։ Մանուկ թագաւորին և իւր քերց առողջութիւնը մեծապէս բարւոքեցաւ Սպանիոյ հիւսիսային գաւառաց մէջ այս երկամեայ բնակութեամբ։ Մանուկ թագաւորն երբ օդը ներէ, ծովեզերեայ աւազին վրայ համարձակ կը խաղայ ուրիշ շատ մը իրեն

—)(37)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՈՒԻՇՊՈՒՌ

ԽԵԼԱԳԱՐԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ԱՆԿՈՒՄԸ

Ասոնք ի զուր տեղն ամրողջ չաբաթ մը տակն ու վրայ ըրին քաղաքն, յաջորդաբար փնտռելով, մէկտեղ կամ առանձինն, բոլոր թաղերը, բոլոր փողոցները։ Բան մը չի գտնելով, վերջապէս իրենց անկարողութիւնը խոստովանեցան։

Կոմսուհին ամուսնոյն հետքը կորուսած էր։

Կ'զգար թէ բուռն վիճաբանութիւն մը կը պատէր զինքը։ Ի՞նչ պիտի ընէր, ո՞ւր պիտի երթար։ Այս անգամ, իրաւ անծանօթին հանդէպ կը գտնուէր։

Ի

Պ· ՖՕՐՎԻԶԻՆ ԳՐԱՍԵՆԵԿԻՆ ՄԷՋ

Մեր պատմած դէպքերուն վրայ երեք ամիսներ սահած են։

Միջօրէէն յետոյ ժամ երեքն է։ Նօտարը Պ· Ֆօրվիզիէ առանձին է, կ'աշխատի։

Նօտարին գրասենեկին կից գտնուած մեծ սենեկին մէջ վեց գրագիրք զբաղած են ձեռագրեր ընդօրինակելու։ Գլուխնին վեր չեն առնուր, ձեռքերնին կը սահի սպիտակ թերթերուն վրայ։ Խորին լռութեան մէջտեղ կը լսուի գրիչներու կռընչիւնը թղթին վրայ։ Պ· Ֆօրվիզիէի գրասենեկին մէջ՝ պարապ խօսքերով զբաղելու ժամանակ չունին։

Ցանկարծ, երկու փոքրիկ հարուած կը զարնուին դրան։ Կը գուշակեն թէ երկշոտ ձեռք մը՝ն է զարնողը։

—Մտէ՛ք, կ'ըսէ առաջին գրագիրը։

Դուռը կը բացուի, կին մը կ'երեւի սեմին վրայ, և դուռը գոցելէ յետոյ, կը յառաջանայ դանդաղաբար, իբր թէ չի համարձակեր, մտահոգ երեւոյթով մը շուրջը դիտելով։

Գրագիրները վեր կ'առնուն գլուխնին, և այցելուին վրայ հետաքրքիր ակնարկ մը նետելէ յետոյ չուտ մը իրենց գրասեղանին վրայ կը հակին նորէն։

Կինը հագած էր սեւ գաշմիրէ շրջազգեստ մը, շատ պարզ, առանց զարդարանքի։ շրջազգեստին նման կերպասով մը խառնուած։ Իր թիւլէ գլխարկին տակէն, որ մետաքսեայ շղարշով մը միայն զարդարուած էր, կ'երեւէին իր առատ մազերը։ Դժուար կ'ըլլար ճշդել իր տարիքը, սակայն հազիւ կը նշմարուէր դէմքն որ ծածկուած էր սեւ քողով մը։ Սակայն, իր հասակէն ու ձեւէն, կը գուշակուէր մանկամարդ ըլլալը։

Երկշոտ երեւոյթ մը ունէր։ Շատ յուզուած ըլլալու էր, վասն զի կը դողդղար։

—Ի՞նչ կը փափագիք, տիկին, հարցուց առաջին գրագիրը։

—Պ· Ֆօրվիզիէի հետ տեսնուիլ, պատասխանեց անծանօթ կինը քաղցր եւ տկար ձայնով մը։

—Պ· Ֆօրվիզիէ շատ զբաղեալ է այս վայրկենիս, տիկին· ես իր առաջին գրագիրն եմ, կրնայի՞ք ինձ ըսել թէ ի՛նչ գործի համար···

—Շնորհակալ եմ, պարոն· բայց այս միջոցիս անձամբ Պ· Ֆօրվիզիէին հետ խօսելու պէտք ունիմ։ Եթէ այսօր չի կրնար ընդունիլ զիս, վաղը նորէն կուգամ։

—Երթամ հարցուցեմ իրեն, հաճեցէք անուններդ յայտնել ինձ։

Մանկամարդ կինը երկիւղալի շարժում մը ունեցաւ։

—Պ· Ֆօրվիզիէ կը ճանչնայ զիս, թոթովեց։

Գրագիրը գուշակեց անշուշտ անոր չփոթութիւնը, վասն զի, առանց աւելի պնդելու, ոտքի ելաւ եւ նօտարին գրասենեակը մտաւ։

—Պարոն, ըսաւ նմա, կ'ուզէ՞ք ընդունիլ կին մը որ անունը չի յայտնեց, բայց ձեզ ծանօթ է եղեր։

—Շատ ստիպողական աշխատութիւն մը ունիմ ձեռքս։ Այդ կինը զիս կը ճանչնայ ըսիք։

—Ինքը այնպէս ըսաւ։

—Ուրեմն ներս հրամցուցէ՛ք։

Գրագիրը գրասենեկին դուռը բացաւ եւ ըսաւ·

—Տիկին, կրնաք մտնել։

Անծանօթ տիկինը փութաց պատասխանել այս հրաւէրին։ Գրագիրը դուրս ելաւ խուցէն եւ դուռը գոցեց։ Նօտարը ոտքի ելած էր եւ ձեռքովը աթոռ մը ցոյց կուտար։

Տիկինը դանդաղաբար վեր առաւ երեսին քօղը։

Միեւնոյն վայրկենին, Պ· Ֆօրվիզիէ զարմացման ճիչ մը արձակեց· յետոյ յարգամեծար խոնարհութիւն մը ըրաւ։

Լասէռի կոմսուհին—վասն զի ինքն էր—չկրցաւ զսպել իր արտասուքը, զոր յառաջ բերին իր ամուսնոյն բարեկամին յարգալիր ձեւերը։

—Ինձ հետ խօսելիք ունիք եղեր, տիկին կոմսուհի, ուստի չեմ ուզեր որ խանգարեն զձեզ, ըսաւ Պ· Ֆօրվիզիէ։

Գրասենեկին դրան նիգը դրաւ, յետոյ կակուղ թիկնաթոռ մը առաջ քշելով·

—Հաճեցէք նստիլ, տիկին կոմսուհի, ըսաւ։

Ու գնաց բարձ մը բերել։

—Շնորհք ըրէք, պարոն, կ'աղաչեմ, թոթովեց կոմսուհին, չփոթութենէն կարմրած։

—Ես կ'աղաչեմ ձեզ, տիկին կոմսուհի, ոտքերնիդ բարձին վրայ դրէք։

—Ատուա՛ծ իմ, արդեօք բանէ մը տեղեկութիւն չունի՞, կը մտածէր մանկամարդ կինը։

Պ· Ֆօրվիզիէ կոմսուհւոյն դէմ նստաւ։

—Հիմայ, տիկին, ըսաւ, կրնանք խօսակցիլ· կ'սպասեմ որ հրամայէք։

—Ներեցէք ինձ, պարոն, առաջին հարցում մը ուղղել ձեզ։

—Տիկին կոմսուհի, պատասխանեց նօտարն, ազատ էք ուզածնիդ հարցնելու։

—Պարոն Ֆօրվիզիէ, Լասէռի կոմսն և ես բաժնուեցանք մշտնջենական կերպով· պատճառը գիտէ՞ք։

—Պ· կոմսն երկար նամակ մը ուղղած էր ինձ, զոր ստացայ վեց շաբաթ առաջ և որուն մէջ շատ մը բաներ կ'ըսէր։ Այդ բաներուն մէջ կան զորս չյիշելու էի, ուստի մոռցայ զանոնք· գալով ուրիշներու, որք Լասէռի կոմսին ինչ ինչ կամաց արտայայտութիւնն են, ադոնք մտքիս մէջ անջինջ դրոշմուած են։

—Ուրեմն ամեն բան գիտէք։

—Ձեր առջեւ, տիկին, պէտք չէ որ գիտցած ըլլամ, չեմ ուզեր գիտնալ։

Մանկամարդ կինն սկսաւ արտասուել։

—Ա՜հ, բարեսիրտ էք եղեր, պարոն, շատ բարեսիրտ, ըսաւ։

—Տիկին կոմսուհի, յարեց նօտարը խոնարհելէն յետոյ, մի՛ լար, կ'աղաչեմ։

—Այո՛, իրաւունք ունիք, պարոն· ի՞նչ բանի կը ծառայեն իմ արցունքներս··· աւա՜ղ, ես չեմ կրնար ձեզի պէս ըսել, թէ կ'ուզեմ մոռնալ, կ'ուզեմ չյիշել։ Կը զգամ, կը գուշակեմ ձեր կարեկցութիւնը· ա՜հ, գիտէք թէ որքա՜ն դժբաղդ եմ ես։

—Այո՛, կը տառապիք, տիկին կոմսուհի, եւ բոլոր հոգւովս կը մեղքնամ զձեզ։

Մանկամարդ կինն աչքերը սրբեց։

—Բարիզէն մեկնեցայ աղջիկս հետ տանելով, շարունակեց, գէշ ըրի··· բայց չէի խորհած· պարտաւորիչ զգացումներու կը հնազանդէի, մայրական բնազդիս որ աւելի զօրաւոր էր ներսիդիս քան խանդակաթ։

—Տիկին կոմսուհի, ոչ մի բան չի մոռցուիր։ Ամեն բան կը մնայ մարդուս սրտին մէջ։ Ինչ որ ալ ընեն, ինչ որ ալ ասեն, ինչ որ ալ մտածեն, ամեն բան կը մնայ։ Ամեն բան կը մնայ։

—Ամեն բան կը մնայ, ինչպէս ասիք, պարոն։ Ամեն բան կը մնայ։ Ամեն բան կը մնայ։

—Ինչ ալ ասեն, ինչ ալ մտածեն, ամեն բան կը մնայ։ Ամեն բան կը մնայ։

—

հասակակից տղաքներու հետ, և հրակողոտիքինը շատ հեռուէն ի գործ կը դրուի, արքայական խաղերուն չմիջամտելու կերպիւ։ Թէեւ հայրը թոռախստէ մեռաւ, բայց մինչեւ ցարդ տղուն վրայ այնպիսի նշան չերեւիր, կ'ըսեն, և անհաւատալի չէ, քանի որ մայրը քաջառողջ է և ստնտուն յարգիանդամ զօրեղ լեռնական կին մ'էր կայտառ և կորովի, որոյ կաթը մարսելու ստամոքս ունեցող մանուկն հիւանդոտ մեկը պէտք չէ լինի։

—Եւրոպիոյ հինգ ճարտարագործ երկրաց մէջ քսան միլիոնէ աւելի գործաւորուհիք կան որք գործարաններու, զանազան արհեստանոցներու կամ վաճառանոցներու մէջ կ'աշխատին։ Այս հինգ երկրաց բնակիչք իբր 200 միլիոն են։ Ի Գերմանիա $5^1/_2$ միլիոն գործաւորուհիք կան, յԱնգլիա 4 միլիոն, ի Ֆրանսա 3,750,000, յԻտալիա $3^1/_2$ միլիոն, և յԱւստրիա-Հունգարիա Նամանապէս $3^1/_2$ միլիոն գործաւորուհիք կը բանին։ Եւրոպուհիք ծոյլ չեն կենար ուրեմն։

—Միացեալ Նահանգաց Օհայօ նահանգին Պէրկհոլի քաղաքին մէջ հնտախտ ծագեցաւ, և ահարեկ բնակիչք փախչելու վրայ են։

—Սեպտ. 8|20ին 84 անձինք հնտախտէ բռնուեցան և 43 հոգիք մեռան Սպանիոյ վարակեալ գաւառաց մէջ։

—Սերպ կղերին ընդհանուր ժողովին հրամանաւ, սերպիական եկեղեցիին վերցուեցան միմագրեալ և քրոմովիմագրեալ եկեղեցական պատկերներ որք Աւստրիայէն և Գերմանիայէն զրկուած էին, բայց արեւելեան ոճին և եկեղեցական արուեստին անհամաձայն էին։ Համալսարանն ևս որոշեց որ պետութիւնն արգիլէ այդ միմագրեալ պատկերաց գործածումն եկեղեցեաց մէջ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հայոց և Ցունաց Պատրիարքարաններու առանձնաշնորհմանց խնդրոյն քննութեանը համար Դատական գործոց Նախարար Վսեմ. Բիգա փաշայի նախագահութեամբ կազմեալ յանձնաժողովն իւր քննութիւններն աւարտած ըլլալով, արդիւնքը տեղեկագրով մը մատուցած է Նախարարաց Խորհուրդին։

Դատական և կրօնական գործոց Նախարարութեան կողմէ երէկ իրիկուն Ազգ. Պատրիարքարանին հաղորդուեցաւ պաշտօնագիր մը, որ կը ծանուցանէր թէ կայս. կառավարութիւնն արտօնած է Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ զանգակահարութիւնը։

Վսեմ. Պ. Կարապետ Եղեանց չորեքշաբթի օրը այցելեց Ազգ. Կեդրոնական վարժարանն, և բոլոր դասարանները շրջելէ եւ ուսմանց ծրագրին ու դասատուութեանց եղանակին վրայ մանրամասն տեղեկութիւններ առնէլէ յետոյ, քաջալերական խօսքեր ուղղեց բարձրագոյն կարգի ուսանողաց։ Պ. Եղեանց երէկ եւս այցելեց Բերայի աղջկանց Արուեստանոցը, ուր մնաց երկու ժամու չափ, հետաքրքրութեամբ զննելով աշակերտուհեաց ձեռագործները, նկարները եւ մի առ մի շրջելով Արուեստանոցի բոլոր բաժանումները։

Ն. Վսեմութիւն յոյժ գոհ մնացած է ազգ. կրթական այդ երկու բարձրագոյն հաստատութեանց մէջ տիրող բարեկարգութենէն ու աւանդուած ուսմանց և արուեստից եղանակէն։

Բալուէն առնուած լուրերէն ցաւելով կը տեղեկանանք թէ՝ Տիվրիկեան Թէոդորոս վարդապետ, որուն հրաժարականն արդէն իսկ ընդունած է Կեդրոնական Վարչութիւնը, տակաւին իր պաշտօնին գլուխն է իբրեւ Առաջնորդ և կարգ մը անպատեհութեանց տեղի կուտայ։ Այլեւայլ անձանց բան տարկուութեան հետ՝ բանտարկել տուած է Արժ. Գրիգոր Քահանայ Տ. Նիկողոսեանը։ Կը թուի թէ Թէոդորոս վարդապետ առիթէն օգուտ քաղել ուզելով՝ քննախնդիր ոգւով, իր հաշիւները կը կարգադրէ։

Ցառաջիկայ կիւրակէ, Խաչվերացի տօնին առթիւ, Պատրիարքական փոխանորդ Գեր. Ներսէս Մ. Վ. Արսլանեան հանդերձեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել ի Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոջ Եէնի գիւղի։ Այս առթիւ ի նորոյ շինուած մի արծաթեայ ճաճանչաւոր մեծ Խաչի Օծման և օրհնութեան արարողութիւնն եւս պիտի կատարուի։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ
Եէնի-գիւղի

Ատենադպիր — Ատենապետ
ՄՐՏ. ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ — ՏՐԹՐ. ՍԱՄՈՒԷԼ
14 սեպտ. 1890 — ԼԱՊՃԻՆՃԵԱՆ

Աֆիոն Գարահիսարի համար Հայ. գաղ. Տաճկ. լեզուաց եւ Աչխարհագրութեան, չափագիտական ուսմանց հմուտ դասատու մը կը փնտռուի գոհացուցիչ ամսականաւ, դիմել Պոլիս Սուլթան Համամ Բինթ ոխան թիւ 14, 15 գրասենեակները։ 167 1—5

Վերին Վոսփորի գիւղերէն միոյն աղջկանց վարժարանին համար մնայուն դասատիրակուհի մը կը խնդրուի։ Թիւ աշակերտուհեաց՝ 30-40։—Թոշակ գոհացուցիչ՝ արժանեաց և կարողութեան համեմատ վճարմունք կանոնաւոր։ Դիմել Աբե-ի Խմբագրատունը։ 1—2

ՄԱՍԻՍ

ՀԱՆԴԷՍ ԿԻՍԱՄՍԵԱՑ

Բացուած է Նոր բաժանորդագրութիւն՝ 1890 սեպտեմբեր 1էն սկսեալ, հետեւեալ պայմաններով։—Կ. Պոլսոյ համար տարեկան 20 ղրուշ և գաւառաց համար մէկ քառորդ օսմ. ոսկի։—Զեռքէ կը ծախուի հատը 40 փարայի։

Սեպտեմբեր 15ի թիւը վաղը հրապարակ կ'ելլէ հետեւեալ բովանդակութեամբ.

ԱՐՓԻԱՐ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ. Ազգային տեսութիւն.
ԳՐԻԳՈՐ ՁՕՀՐԱՊ. Խարիսխը. Նորավէպ.
ԱԼՓԱՍԼԱՆ. Մարի. Քերթուած.
ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ. Մայրապետանոցը. (Թիւատակ Ե. Բուսաղեմի.)
ՀՐԱՆԴ. Կեանքի առեղծուածը. Մեր հովարտան.
ՎԱՐԴ-ՊԱՐՈՆԵԱՆ. Մշակի արցունքը։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ

Նիսի օսմանեան ընդհանուր հիւպատոս անուանեցաւ Վոժանի էֆէնտի, որուն Սանիլէ Միւմէմիզի աստիճան տրուեցաւ այս առթիւ։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Արտաքին գործոց Նախարար Վսեմ. Սայիտ փաշա երէկ իրիկուն Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին քով գնաց եւ ինչ ինչ խնդրոց վրայ պահ մը խորհրդակցեցաւ։

—Արարողապետ Միւնիր փաշա երէկ Բ. Դուռը գնաց եւ պահ մը տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

—Հեռագրական եւ թղթատարական վերատեսուչ Հասան Ալի էֆէնտի եւս երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

—Ամերիկեան դեսպան Պ. Սալամն Հիրշ երէկ Բ. Դուռը գնաց եւ տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ԼԱՅԽԹԷՆՊԷՐԿԻ ԴՈՒՔՍԸ

Լայխթենպէրկի Դուքսը, Դքսուհին և հետեւորդք, ընկերակցութեամբ իրենց հիւրամեծար կայս. թիկնապահ Ֆէրիդ Ահմէտ Ալի փաշայի, երէկ կէսօր Սուէն Զէյնէր ու Շերէֆ շոգեմակոյկներով Դարատաղի գործակատարին ծովային բնակարանը գնացին յԷմիրկէն ուր գործակատար Պ. Պաքիշ սեղան մը տուաւ ի պատիւ անոնց։

Յետոյ, բարձրաստիճան հիւրերը նոյն շոգեմակոյկներով Տոլմա Պաղչէ գնացին ուր կայս. պալատն այցելէլէ եւ պահ մը հանգիստ առնէլէ յետոյ պալատական կառքերով Թոփգապուի պալատը դնացին։ Դուքսը, Դքսուհին ու հետեւորդք այցելեցին կայս. Դանձարանը, Գրատունն և Պաղատատ քէօշկն ուր հանգիստ առին. այնտեղ, ըստ հնաւանդ սովորութեան, սուրճ եւ ծխախոտ մատուցուեցաւ անոնց։ Նոցին Բարձրութիւնք Թոփգապուի պալատան ուրիշ մասերը պտտելէ յետոյ, այցելեցին նաև Այասոֆիան մզկիթը, Եէնիչէրիներու ցուցարանը, Սպարապետի Դուռը, Սիւլէյմանիյէ մզկիթը, Մեծ Շուկան, Սուլթան Մահմուտի դամբարանն և այլ նշանաւոր վայրեր։

Դուքսը, Դքսուհին և հետեւորդք իրիկուան կողմ կառքերով Բերա անցան, ուրկից ուղղակի Էմիրկէն՝ Դարատաղի գործակատարին ծովեզերեայ բնակարանը դնացին։ Երէկ գիշեր այն տեղ հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ Լայխթենպէրկի Դուքսին ու Դքսուհւոյն։

Բարձրաստիճան հիւրերն այսօր Եըլտըզի պալատան մէջ պիտի ճաշեն և յետոյ ներկայ պիտի դտնուին Սէլամլըքի արարողութեան և կատարելի զօրահանդէսին։

* *

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն ու Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարն երէկ շոգեմակոյկներով կէսօր Սու գնացին և այցելութիւն տուին Լայխթենպէրկի Դուքսին ու Դքսուհւոյն։

ՌՈՒՍԻՈՅ ԴԱՀԱԺԱՌԱՆԴԸ

Ռուսական Վլատիմիր Մոնոմախ և Զեռնոյէրէյ զրահաւորք որք Պիրէոն կը գըտնուէին, ճանրայ երեր են միանալու համար Ռէնա և Աւ-ֆ զրահաւորաց որոցմով Զարէվիչն և իւր եղբայր՝ Եորկէյ մեծ-դուքն Ցունաստան պիտի երթան հոկտեմբերի սկիզբները, կ. Պոլիս այցելելէ յետոյ։

ՄԱՆԱՍԴԵՐԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Մանասդիրի երկաթուղեայ շինութեան համար Պ. Բաուլայի ներկայացուցած առաջարկն, որ մերժուած էր, բարեփոխեալ ձեւով մը Նախարարաց Խորհրդոյն ներկայացուեցաւ չորեքշաբթի օրը։ Ներկայացեալ թուղթերն էին՝ պայմանագրի ու յանձնառութեանց տեսրի նոր ծրագրեր՝ այնպիսի ձեւով մը խմբագրեալ որ կը համապատասխանեն զինուորական քննիչ յանձնաժողովոյն պահանջմանց։ Նախարարաց Խորհուրդն այդ թուղթերը քննելէ յետոյ, կայսերական դիւանատան մատոյց նպաստաւոր տեղեկագրով մը։

«ԷՐԹՈՂՐՈՒԼ»Ի ԸՆԿՂՄՈՒՄԸ

Վեհ. Սուլթանն, որ հրամայած էր Էրթողրուլ մարտանաւուն ընկղմած ծովմոյն եղած սպայից ու զինուորներու ընտանեաց սովորական քաջակութեան կրկին չափով ամսաթոշակ յատկացնել, հրամայած է նաև որ, իբր ճամբու ծախք, ազատեալ սպայից իւրաքանչիւրին 25ական և նաւաստեաց ալ 15ական ոսկի տրուի իւր անձնական Դանձէն։ Ն. Վեհափառութիւն միանգամայն հրամայած ըլլալով որ այս գումար Օսմ. Կայս. Պանքային միջոցաւ վճարուի, Բ. Դուռն երէկ կայս. սոյն իրաւէն հաղորդեց Ելմտական Նախարարութեան, ուրկից եղած յանձնարարութեան մը վրայ Պանքան հեռագրաւ փոխանակագիրը ուղղեց։

—Ճաբոնի արքայական պալատան վերատեսչին կողմէ եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Էրթողրուլի արկածէն ազատուած սպայք և նաւատիք Ճաբոնի Վեհապետին պալատան հիւանդանոցին մէջ ընդունուած են, ուր կը դարմանուին և ամէն հանգստութիւն ու դիւրութիւն կ'ընծայուի անոնց և թէ Վեհապետն հարկ եղած մեծարանքներն ըրած է այդ սպայից ու նաւաստեաց։

Ուրիշ հեռագիր մը ևս կը հաղորդէ թէ Ճաբոնի ծովային նախարարութեան կողմէ յատկապէս զրկուած մարտանաւ մը արկածի վայրէն Ճաբան փոխադրած է ազատեալ սպայերն ու նաւաստիները։

—Լոնտոնի Սթենտարդ լրագիրն այս նաւային արկածը պատմելու առթիւ կ'ըսէ թէ այն փոթորիկն, որ ընկղմած էր Էրթողրուլ մարտանաւն, անցեալ տարի եւս նոր շինուած Բանկէրս անուն նաւուն ընկղմման առթիւ Ռիւթէրս անուն լրագրի մը խանութէն։

—Էրթողրուլի ընկղմման առթիւ Ռիւթէրի գործակալութիւնն հետեւեալ հեռագիրն ուղղած է։

ԵՈՒՍԱՀԱՄԱ, 19 սեպտեմբեր (Ն. Տ.)
Կէս օրէն յետոյ ժամ 9·30 (Ը. ե.)

Այս պահուս լուր առի թէ Ճաբոնի հարաւային ծովեզերաց բայերը նաւային երկու արկածներ պատահած են։ Ասոնցմէ մին է օսմանեան Էրթողրուլ մարտանաւն և միւսը ճաբոնական Մուրա Մուրա թղթատար շոգենաւն։ Այս երկու նաւեր փոթորկի մը պահուն ընկղմած են։ Թղթատար շոգենաւուն մէջ գտնուողներու ամենքն ալ խեղդուած են և միայն մէկ հոգի—ապրած է իսկ սարսափելիս միայն վեց սպայ ու 57 նաւաստիներ ազատած են և ծովամոյն եղողներու մէջ կը գտնուին մարտանաւուն նաւապետն Ալի պէյ և Միրիվա Օսման փաշա, որ յատկապէս զրկուած էր Վեհ. Սուլթանին կողմէ Ճաբոնի Վեհապետին նուիրեալ իմթիազ պատուանշանն ու կայս. մէկ նամակն յանձնելու համար։ Դեր-Ծովակալ Օսման փաշա անցեալ յունիսի 13ին իւր հետեւորդաց հետ Միքատոյին ներկայացած էր և Ճաբոնի Վեհապետը Մէյճի Աբէյէն պատուանշանի առաջին աստիճանը նուիրած էր Օսման փաշայի և նոյն պատուանշանի երրորդ աստիճանն՝ Ալի պէյի։

—Նաւային այս ցաւալի արկածը ծանուցանելու առթիւ Լ. Հէրբերտ կ'ըսէ թէ Էրթողրուլը փայտեայ մարտանաւ մըն էր, քսան-եօթը տարի առաջ շինուած, և անոր կը հրամայէր Նաւապետ Ալի պէյ։ 1889 յուլիսի սկիզբը կը մեկնէր կ. Պոլսէն, մէջն ունենալով 635 հոգի, որոց 200ը նաւային շրջանաւար ուսանողներ—վասն զի Էրթողրուլը մարզարանի ծառայող նաւ մըն էր միանգամայն։ 1890 յունիսի վերջը, Էրթողրուլ իւր որոշեալ տեղը կը հասնէր։ Ճշդիւ չգիտցուիր թէ ո՞ր թուականին ճամբայ ելաւ կ. Պոլիս դառնալու համար, բայց այդ թուական շատ հեռու չէ, վասն զի Էրթողրուլն հազիւ անցած էր Ճաբոնի հարաւային ծովեզրն, երբ նախորդ շաբթուն վերջերը փոթորիկ մը բռնուելով, ընկղմեցաւ։ Այս տխուր լուրս ուրբաթ իրիկուն հեռագրուեցաւ Եօգօհամայէն, եւ կ'աւելցուցեն թէ նաւուն մէջ գտնուած 635 մարդերէն 572ը խղդուած են. ասոնց մէջ կը գտնուին նաեւ Օսման փաշա եւ Ալի պէյ։ Իմացուած չէ թէ նաւային ուսանողաց քանի՞ն ազատած են, բայց կը վախցուի որ այդ երիտասարդաց մեծագոյն մասը մեռած ըլլան։ Շատ տխուր արկած էր այս, եւ աւելի ևս ողբալի՝ երբ մտածենք թէ այդ ուսանողք որքա՞ն փոքրաւորութիւն ստացած էին տասնըչորս ամսուան ուղեւորութեան միջոցին։

ԲԵՐԱՅԻ ԹԱՏՐՈՆՆԵՐԸ

Բերայի կառավարիչ Հիւսէյին պէյի նախաձեռնութեամբ յանձնաժողով մը կազմուած է Բերայի թատրոններն ու երգեցիկ-սրճարաններն հրդեհի դէմ ապահովելու միջոցները անօրինելու պաշտօնով։ Այս յանձնաժողովոյ անդամը են, բայց ի Հիւսէյին պէյէ, Մաճիտ պէյ, Զէյնէնի փաշա, Բերայի թաղապետութեան առաջին ճարտարագէտը, կառավարչութեան ընդհ. քարտուղարը և թաղապետական բժիշկ Տոքթ. Մարկոսեան։ Յանձնաժողովը գործի սկսած է արդէն և հրդեհի արկածներու առաջքն առնելու համար միջոցներ անօրինած է, որոց համեմատ լուսաւորման եղանակը պիտի փոխուի, վարագոյրներուն վրայ անկիզելի ջրդեղ մը պիտի քսուի, ներքանցներուն մէջ ապահովութեան սանդուխներ պիտի բացուին և դուռները պիտի աւելցուին։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Տիարպէքիրէն սեպտեմբեր 12 թուականաւ առնուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ սեպտեմբեր 11ին ևս Մարտին գաւառին մէջ հնտախտի որ նէ դէպք չէ պատահած և թէ նահանգին առողջապահական ընդհանուր վիճակն յոյժ գոհացուցիչ է։

Դամասկոսի առողջապահական բժիշկ Տոքթ. Սեբաստիօ, որ դամասկոսցի ուխտաւորաց քարանթինա սպասելուն վրայ հսկելու համար որոշեալ տեղը զրկուած էր, հեռագիր մը ուղղելով կը ծանուցանէ թէ ուխտաւորաց մէկ մասը տասն օր քարանթինա սպասելէ յետոյ անցեալ երեքշաբթի ճամբայ ելեր են և թէ քարանթինա սպասող միւս ուխտաւորաց առողջական վիճակը խիստ գոհացուցիչ է։

Աղեքսանդրիոյ առողջապահական բժիշկին կողմէ եկած 12 սեպտեմբեր թուականաւ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ռոմ-ից շոգենաւն, որ Թորսինաի մէջ քարանթինա սպասելէ յետոյ ճամբայ ելած էր, Սուէզ ժամանելէ է 817 ուխտաւորներով, որոց առողջական վիճակը գոհացուցիչ է և թէ ջրանցքն անցնելով դէպի Զիւռնիա ու կ. Պոլիս պիտի ուղեւորի։

ՀՐԴԵՀ Ց'ԱՖԻՈՆ ԳԱՐԱՀԻՍԱՐ

Մայրաքաղաքս հասած մանաւոր հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ երեքշաբթի գիշեր Աֆիոն Գարահիսարի մէջ հրդեհ ծագելով երկու հարիւրէ աւելի տուն ու խանութներ հրոյ ճարակ եղեր են։ Հրդեհն սկսեր է թիթեղագործի մը խանութէն։

ԿՐԷՏԷ

Կրէտէի մէջ խաղաղութիւնն ու անդորրութիւնն երթալով ամրապէս կը հաստատուի։ Կայս. կառավարութեան կողմէ կղզւոյն այլ և այլ կողմերը զրկուած զինուորք մաս առ մաս ետ կը կոչուին։ Նախապէս ժողովրդեան ձեռքէն գրաւեալ զէնքերն իրենց տեսրց վերադարձուելու վրայ են։

ԱՅՏԸՆԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Իզմիր-Այտընի օսմ. երկաթուղեաց վարչական խորհրդոյ յունիս 30ին վերջացող վեցամսեայ տեղեկագիրը նախորդ տարիներու միեւնոյն ժամանակամիջոցի հաստութիւն հետ բաղդատմամբ զգալի առաւելութիւն մը ցոյց կուտայ։ Հասոյթք 136,791 օսմ. ոսկի եղած են (նախորդ վեցամսեայինը 105,935) ծախքը 65,893 ոսկի (նախորդ վեցամսեայինը 50,871) և զուտ շահ 70,898 ոսկի (նախորդ վեցամսեայինը 55,063)։

Զուտ շահուն մէջէն հանելէ յետոյ կանոնական զիգիրը, կը մնայ 21,933 ոսկի որուն միջոցաւ մէն մի բաժնեթղթի վրայ հինգ շիլին շահաբաժին տալ կ'առաջարկէ վարչական խորհուրդը, 10,784 ոսկին նոր հաշուոյ անցուելով։

ՈՃԻՐ ՄԸ Ի ԲՐԻԶԲԻՆ

Բրէզբինէն (Մանասթիր) եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ, կ'ըսէ Հ-էէէ-ն, գաւառին պատժական ատենին նախագահ Հիւսնի էֆէնտի զոհ դացած է ոճրագործութեան մը։

Անցեալ կիրակի գիշեր քանի մը անծանօթ անձինք սանդուխով մը Հիւսնի էֆէնտիի պառկած սենեկին փողոցին վրայ նայող պատուհանէն ներս մտեր և չորս ձեռք բէվոլվըր պարպելով սպաններ են Հիւսնի էֆէնտին։ Ոստիկանութեան պաշտօնեայք իմանալով, տան մէջ խուզարկութիւններ կատարեր և բէվոլվըրի չորս գընդակներ և սուրի պատեան մը գտեր են։ Ոստիկանք այժմ չարագործները կը փնտռեն։

Հ-էէէ-ն կ'իմանայ թէ սպայակոյտի հինգ սպայներ 17 հեծեալ զինուորներով Նիկոմիդիա գնացեր են գաւառին մէկ քանի կէտերուն ինչպէս նաև լեռնոտ վայրերու յատակաձեւերը պատրաստելու համար։

—Ոստիկանութեան պաշտօնեայք իմանալով որ Պոլսոյ Սանճաքտար Խայրէտտին թաղը բնակող երկու կին և տղայ մը թունաւորուած են և անկողնոյ կը ծառայեն, անմիջապէս բժիշկներ տարած են։ Յետ քննութեան հաստատուած է թէ ասոնց թունաւորման պատճառն է նոյն տանը մէջ գտնուած այծ մը, որուն ծիծը օձ մը ծծած էր և տնեցիք առանց գիտնալու նոյն այծին կաթը խմած էին։ Թունաւորուածք այժմ ապաքինած են։

—Կարնոյ կուսակալութեան մայրաքաղաքս գործակատար Բիքթաթ պէյ նախընթաց օր մեռաւ իւր տան մէջ ի Սարբեար։

—Համաձ նախորդ կառավարիչ Շաքիր էֆէնտի՝ տէրութեան հաստութիւն յաւելման նպաստող ծրագիր մը մատուցած ըլլալով Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, պարտականութիւնն ընդունելի դատուած և ծրագիրը յանձնուած է յատուկ յանձնաժողովի ի քննութիւն։

—Կարնոյ կուսակալ Ֆէրիդ Հասան Խայրի փաշայի ընտանիքն երէկ Կարին ուղեւորեցաւ։

—Մայրաքաղաքիս մաքսատանց մէջ մաքսատուրքի փոխարէն առնուած ապրանքներն (ֆէրէ) յետ այսորիկ մաքսատան մէջ չպիտի վաճառուին և պիտի զրկուին վաճառման համար հաստատեալ մթերանոցը։

—Նախընթաց օր Բանկալթիի կողմը կատղած շուն մը 10-12 տարեկան Լեւոն անուն հայ պատանիի մը ոտքը խածաւ։

—Կայս. Իրատէ մը հրամայած է որ Սամսոնի մէջ գտնուած ընդարձակ ճահիճը մաքրուի և Սամսոնի համար նաւամատոյց մը շինուի։ Նոյնպէս քաղաքին մէջ գտնուած վառօդարանն, որ փլչելու մօտ է, վաճառուի և քաղաքէն դուրս ուրիշ վառօդարան մը շինուի և այդ վաճառուէն գոյացած արդիւնքի մէկ մասն ալ յատկանայ Կարնոյ ամրութեանց և Դ. զօրաբանակի կարեւոր հաստատութեանց։

—Զ-հ-ր կ'իմանայ թէ 7500 ղրշ. հանգստեան թոշակ յատկացուած է Գոնեաի կուսակալ Սուրուրի փաշայի։

—Եղեռնագատ ատեանը հինգ տարուան չգիտցեալ աշխատութեան դատապարտած էր Պօղոս անուն մարդ մը որ Սիւնպիւլի խանի սենեկապահ Վանցի Պօղոսը գանկոծելով անոր մահուան պատճառ եղած էր։ Սենեկապահ Պօղոս մասնակի անդամալուծութեան ենթարկուած ըլլալով Ազգ. հրանգանոցին մէջ մեռած էր։ Վճռաբեկ ատեանը բեկած է այս որոշումն, որովհետեւ հաստատուած չէր թէ Վանցի Պօղոսի անդամալուծութիւնը գանկոծմա՞ն արդիւնք էր թէ գիւնամոլութեան։ Եղեռնագատ ատեանն երէկ եւս սոյն դատով զբաղելով որոշեց հիւանդանոցին բժշկական տեղեկագիր մը պահանջել։

—Երէկ առաւօտ Սիլիվրիէն, Պիզատիչէն և ուրիշ մէկ քանի տեղերէ մայրաքաղաքս եկող 18 խոշոր նաւակներ Եաբընճաք կոչուած խաղողէն բերին, որոյ իւրաքանչիւր նոր օխան 23 փարայի վաճառուեցաւ։

—Մէյոն շարաթաթերթին արտօնատէր Մուրատ պէյ մենաշնորհ խնդրած էր երկաթուղեաց երկու գծերու համար, մին Սամսունէն ի Սեբաստիա և միւսն Իսկէնտէրունէն ի Տիարպէքիր։ Արդ կ'ըսուի թէ Մուրատ պէյ իւր խնդրած մենաշնորհին մէջ մէկ ճշդիւ ըմբռնած է միապետական դատին շահերը։ Բերբեւ ներկայացուցիչ Միապետութեան, չէի կրնար անտես ընել ո՛ և է պատեհութիւն՝ այն դատին յաղթանակը պատրաստելու համար։ Ուրիշ նպատակ չեմ ունեցած։ Այսօր ալ բարեկամներս կը խնդրեմ որ անցելոյն վրայ հակաճառութեամբ ժամանակս չվնեն, այլ բարձրագոյն հռչակն իրենց հաւատքը միապետական սկզբունքին վրայ, և միանան պայքարը շարունակելու համար։

ԱՆԳԼԻՈՅ ՊԱՆՔԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 25· — Անգլիոյ պանքան 4 էն 5%ի բարձրացուց իւր տոկոսին սակը։

Ի ՅՐԱՆՍԱ

ՇԷՐՊՈՒՐ, 24· —Ծովային պահեստի զինուոր մը ձերբակալուեցաւ երէկ՝ Լը-պէլի հրացանին փամփուշտներ գողցած ըլլալուն համար, այն միջոցին ուր կ'ուզէր օտար երկիր մեկնիլ։

ԱՎԻՆԵՈՆ, 25· — Ողողումները մէկ քանի միլիոն ֆրանքի վնաս պատճառեցին։ Ջուրերը կը բարձրանան տակաւին։

Ց'ԱԻՍՏՐԻԱ

ՎԻԵՆՆԱ, 25·— Առեւտրական Նախարար Եօթնօրեայ քարանթինա հրամայեց՝ Իսկէնտէրունի ծովախորշէն եկած նաւերուն համար։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ՊԵՐԼԻՆ, 25·— Նորդ. Տ. Ալֆ. Զայդլիցի կը հաստատէ Քրէյզ Զայդլիցի լուրը թէ պատերազմական գործոց Նախարար Զորավար Վէրտի տիւ Վէրնուա պիտի փոխուի։ Նախարարը պաշտօնէն պիտի քաշուի յառաջիկայ ամսուն։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԸ

ՊՈՒԿԲԻԷՇ, 25·—Թագաւորն և Գահաժառանգ իշխանը շաբաթ իրիկուն Սինայա պիտի հասնին։ Նախարարները սահմանգլուխ պիտի երթան ընդ առաջ։ Թագաւորն և իշխանը 24 ժամ մնացին ի Վիեննա, ուր օթեւան մը իջեւանեցան։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 14 Սեպտ.

Օսմանեան Քոնսոլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. (Մթոց. Ն. Սերի		20 17 1/2
Գոցարժէք գոյուելէն վերջը	»	20 17
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւաւտեան գոյուելուցս		20 14 1/2
Վերջին	»	20 15

ԻՍԼԱՄԻ ԳՐԱՒԷԼԻ

Երէկ երեկոյ		61 35
Առաւաւտեան		61 27
Վերջին		61 37

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A· Սերի	42 3/4
»	B· »	24 3/4
»	C· »	20 14 1/2

ԲԱԺՆԵՏՈՄԵՐ

Սորիէթ ժէնէրալ	Ադգ. Լր.		5
Գրէտիթ ժէնէրալ	Օսմ.	»	9 25
Գանդ ու Գոնս	»	»	7
Սոս. Շանժ էվալիէոր	»	»	5
Թրամուէյ	»	»	507
Բանքէի Եգիպտացի	Ֆր.		81 1/4
Ռամմիրտացի Լավրոսի	Գ. կ.		140

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ՁԲԼ.	...	100
20 Ֆրանքոց	»	...	87 4
Անգլիական ոսկի	»	...	110
Մարք (Գերմանական ոսկի)	»	...	107
Իմպերիալ	»	...	90 90
Ֆլորին	»	...	51 12
Սուպլի Թղթագրամ	»	...	7 40
» արծաթ	»	...	91
Մեջ. արծաթ. (տարբ)	»	...	108 2
Վեցնոց	»	...	103
Շիլինգոց	»	...	102 20
Մեթալիք	»	...	100
[illegible]	»	.	13 10

ՍԱՐԱՊԻԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Սարպիզ, 25 Սեպտեմբեր, ժամ 3 վաղը 50 երեկոյ

Ընդհանուր Պանք 3 %	95 65
» » 4 1/2 %	106 30
Օսմանեան [illegible] Սերի Դ.	18 95
Օսմանեան [illegible]	83
» [illegible]	321 25
Պանք [illegible]	643 12 1/2
Գրանդ Լիգնէ	780
[illegible] Պանք 5 %	94 20
Ռեկլամական 5 %	477
Ռոմիրիթէ Թիւրք (1890)	413 12 1/2
Եգիպտական միացեալ	493 75
Ջանք ու Բարի	876 25
Օսմ. մաքս. արժէթուղթ	470
Ռուէնիդի ջրանցք	2423 75
Պարսկական արտաքին	78 7/8
Ռիո Թինթո	666 25
Մեհարիսոս	705
Զէջ Լոնտրայի վրայ	25 29 1/2

Լոնտոն, 25 Սեպտ. ժամ 6 վաղը — երեկոյ

Անգլ. քոնսոլիտ		95 1/8
Օսմ. »	Սերի Դ.	18 5/8
» »	» Ա.	42 3/4
» »	» Բ.	24 3/8
» »	» Գ.	18 3/8
Փոխառութիւն 1877		103 1/2
Պանք Օթոման		15 7/16
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիչէ)		97 1/4
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)		— —
Տայրա Սանիէ		— —
Յոժանիալ (փոխառ. Բրազիլ)		102 1/4
Հելլենական 5 %		93 1/4
Մոնտէվիդէոյ »		78
Ռուսական 1889		99 1/4
Փոխառութիւն Բարիզի վրայ		25 30

Վիեննա, 25 Սեպտ. ժամ — վաղը —

Օսմանեան երկաթուղի	37 10
» Բեժիի բանթեթուղթ	137
Փոխառութիւն Լոնտոնի վրայ	112 80

Պերլին, 25 Սեպտ. ժամ — վաղը —

Փոխառութիւն Լոնտոնի վրայ	20 37 1/2
Բուպլ Թղթագրամ	254 80
Օսմանեան երկաթուղի	84 50
Օսմանեան քոնսոլիտ Սերի Դ.	19

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Արեւելեան երկաթուղեաց տնօրինութիւնը պատիւ ունի ծանուցանել հասարակութեան թէ կ. Պոլսոյ արուարձանին համար նոր ուղեցոյց մը գործադրութեան պիտի դրուի յառաջիկայ հոկտեմբերը 1էն (Ն. Տ.) սկսեալ։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՄԻԱՊԵՏԱԿԱՆՔ

ՖՈԼԷՍԹՈՆ, 25 սեպտ. Փարիզի կոմսը նաւակ մը զրկեց առ Պ. Պոչէ, որով կ'ըսէ թէ Եւրոպայէ մեկնելուն առթիւ չուզեր անպատասխան թողուլ զանազան պաշտօնեաներ և զրպարտութիւններ որք այս օրերս (Պուլանժէական յայտն

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՊԱՂՏԱՏ, 16 օգոստ.

Պաղտատ տաք է կ'ըսեն, մեք ալ այդ-դէս կը վկայենք հաստատելով մեր վկայութիւնը մեր շապիկներուն վերայ, որք յուլիս և օգոստոս ամսոց մէջ միչտ թաց են և մեր կռնակներուն կպած, իսկ երբ մեր դասատեարներն ալ կը խոնարհին և գիր գրել անկարելի կ'ըլլայ, յայնժամ առանց հարցնելու գիտեմք թէ հարիւրամսան ջերմաչափն ուսումնապետի համեմատապէս զով սենեկին մէջ քառասունհինգ աստիճանի բարձրացած է։

Սակայն երեքշաբթի ամսոյս 14ին այս սովորական նշաններէն դուրս ըլլալով շնչելու ամենամեծ դժուարութիւն մը կը զգայինք, ծարաւ ճնճղուկներուն նման մեր բերաններ կիսաբաց կը մնային և մեր մազերու տակէն սողոսկելով քրտանց կաթիլներ առատօրէն մեր այտերէն վար կը հոսէին։

Վերջապէս գէշ աղէկ երեկոյ ըրինք և արձակուեցանք, բայց օդին մէջ ոչինչ փոփոխութիւն, նոյն ծանրութիւնը կամ աւելի ճիշդը խօսելով նոյն անօսրութիւնը մինչեւ գիշերուայ ժամ մէկ, յորում հեղեղանման անձրեւ մը սկսաւ յանկարծ խառն որոտմամբ և կայծակօք։ Տխուր էր դէպքը Պաղտատցւոց համար որոց ամէնքն ալ առանց բացառութեան գիշերը տանեաց վրայ կ'անցնեն այս եղանակիս, բայց անշուշտ կարի զուարձալի պիտի լինէր անձրեւէն ազատիլ տեղ մը կեցած գիտողի համար։ Անձրեւէն յանկարծ արթնցող բազմութեան չփոթութիւնը, արանց գոռալը, կանանց պօռալը, մանկանց լացը, որք անդադար անձրեւի խոշոր հատեր կուտէին իրենց մարմնոյն ամէն կողմը, անկողիններու ամապարանօք հաւաքուիլը, թրջուողներու խուճապն ու փախուստը, և գլխիբաց ու բոկոտն բազմութեան դէպի սենեակներ խուժիլը բաւական տգեղ սենեդաշնակութիւն մը կը կազմէին և հրդեհէ փախչող բազմութեան մը պատկերը կը ներկայացնէին։ Ժամը 5էն յետոյ հազիւ դադրեցաւ անձրեւը, այլ ոչ ոք համարձակեցաւ վերադառնալ ի տանիս, զի երկինք կը մնար ամպամած ըստ առաջնոյն և որոտմունք ու փայլատակմունք կը շարունակէին։ Ցաջորդ գիշերը մինչ ամեն ոք հազիւ չորացած անկողինը փռած էր ի տանիս և կը խօսէր նախընթաց երեկոյեան անձրեւին վերայ, վերստին անձրեւի հեղեղն սկսաւ և ամեն մարդ փութաց անկողինը չալկելով մտնել ի սենեակ և այնտեղ անտանելի ջերմութեան դէմ ոգորիլ ի զուր փնտռելով հանգիստ քուն որ երդուած էր չի մերձենալ իրեն։

«Զարմանալի մարդիկ են սա Պաղտատցիքը, պիտի ըսեն Թերեւս, ընթերցողք, երկու գիշեր անձրեւ են ունեցեր իրենց քաղաքին մէջ և զայն յօդուածի մը նիւթ կ'ընեն»։ Բայց գիտեմ որ մեր զարմացման մասնակից պիտի լինիք երբ իմանաք թէ աշխարհի ստեղծմանէ ի վեր Պաղտատու համար անձրեւները նոյեմբերին կ'ըսկսին և մարտին կը վերջանան, և այս ընդհանուր կանոնը բացառութիւն չէ ունեցած երբէք, բաց ի 1828 թուէն ուր տարերք և ժողովուրդք միահամուռ խռովեալ էին և Պաղտատ ալ անձրեւ ունեցած է օգոստոսի մէջ։

Ծերունի մը այս առաւօտեայ պատարագէն յետոյ եկեղեցւոյ բակին մէջ կայնած կը խորհրդածէր այս անժամանակ փոթորկին վերայ և կ'ըսէր, «անշուշտ Աստուծոյ բարկութիւնն է այս և մեր մեղաց վրայ զղջալու համար երկնային ազդարարութիւն»։—«Ո՛չ, գոչեցինք միաբերան մեք երիտասարդքս որ յոյս ունիմք Աստուծոյ ողորմութեան վերայ, ոչ, եթէ Աստուած առժամապէս փոթորիկ կուտայ բայց անմիջապէս յետոյ ծիածան կը ծագէ և մեր հետ հաշտ ըլլալը այնու կը ծանուցանէ»։

ՍՏԵՓԱՆ ՅՈՎԱԿԻՄԵԱՆ

ԱՒԵՐԵԱԼ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅՆ

ՈՍԿԻՈՎ, ԿՇՈՒԻԱԾ «ՆԱՐԵԿԻ»Ը

ԵԴԵՍԻԱ, 23 Օգոստ.

Վերջերս ներքնուղիներու շինութեանց առթիւ ի գործ դրուած պեղումներու շրջնորհիւ քաղաքիս փողոցներուն մէջ երեւան կ'ելնեն շատ մը հին շէնքեր, յորոց մասնաւորապէս կը յիշենք յանուն Սրբոյն Գրիգորի Նարեկացւոյ կառուցեալ հոյակապ եկեղեցւոյն սրտաշարժ աւերակները որ կը գտնուին Ս. Աստուածածին եկեղեցիէն 1-2 քարընկէց հեռի դէպ յարեւելս։

Սրբատեղին կը թուի ունենալ ընդարձակ տարածութիւն, որոյ մասին լիակատար գաղափար կազմելու համար անհրաժեշտ է նոյնպէս ընդարձակ խուզարկութիւն, բայց այդ չէ կարելի դժբազդաբար՝ առանց քարուքանդ ընելու հայկական տուներն՝ որք խիտ առ խիտ կառուցուած կը գտնուին գետնին տակ ընքօղեալ աւերակաց տարածութեան վրայ։

Ըստ որում այս աւերակատեղւոյն կից կը գտնուի բնակավայր մը, ի վաղուց անտի յորջորջեալ «Տուն Նարեկացւոց», յորում կը գտնուի եղեր ժամանակին ձեռագիր համաւահրաչ Նարեկ մը, որ ի վերաշինութեան Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ, 1845ին, ի ձեռն Գապէնճեան արժանայիշատակ Յարութիւն Եպիսկոպոսի գըրէթէ բռնութեամբ փոխադրուած է անդր, ուր կը գտնուի ցարդ, ունենալով Յիշատակարան անաղարտ՝ յորմէ ի միջի այլոց կ'ուսանինք թէ գրուած է 518 տարի առաջ այն է Պ Ի Ա թուականին Հայոց, դիմեցինք այս անգամ «Նարեկացւոց տան» արդի կալուածատերց նահապետին, քաղելու համար այս մասին գէթ աւանդական ծանօթութիւններ։

Կրօնական խնդրոց եւ հաւատալեաց մասին՝ սկեպտութեան ներկայ դարուն մէջ, թերեւս անպատեհ թուի հրապարակ հանել այնպիսի պատմութիւններ որպիսին մենք քաղեցինք ակնարկեալ ծերունի նահապետէն։ բայց ի՞նչ փոյթ։ մենք չենք կրնար իսպառ ի բաց մերկանալ մեր հոգեւոյս պաղերու «թանձրախաւ»—եթէ ներելի է այսպէս անուանել—կենդանի հաւատքին հոգեզմայլ տպաւորութիւնը, եւ համառօտակի ոճով ու պարզմիտ հաւատարմութեամբ՝ կը ներկայացնենք ի ստորեւ զոր ինչ քաղեցինք աւանդաբան նահապետէն։

Ա. Աւանդութիւն կայ թէ այդ աւերակներ ժամանակին եկեղեցի յանուն Սբրոյն Գրիգորի Նարեկացւոյն։

Բ. Հրաշագործ Նարեկն՝ նոյն եկեղեցւոյ աւերումէն յետոյ մեւնոյն աւերակաց կից բնակող ընտանիքի մը պահպանութեան տակ ընկած է։

Գ. Յետ ժամանակաց՝ այդ ընտանեաց ժառանգորդ մնացող երկու անձինք, եղբայր եւ քոյր, երբ իրենց հայրենական ժառանգութիւն բաժնել ուզած են, շեն կրցած աւանդ մնացած Նարեկին վրայ համաձայնիլ, զոր իւրաքանչիւրն իրեն բաժին առնուլ աշխատեր է։ բայց վերջապէս՝ կնոջական հանրածանօթ հաւատքին առքիւ արժէք չունեցող ոսկին՝ լուծած է հանգոյցը։ քոյրը Նարեկին ծանրութեամբ ոսկի կշռած տուած է եղբօրն, որ յայնժամ քրոջը թողած է թանկագին ժառանգութիւնը։

Դ. 50 տարի առաջ նոյն Նարեկը ի ձեռին ունեցող ընտանիքը աղքատ գոլով անոր հասոյթովը կ'ապրէին, որովհետեւ նուէրներ վճարելով ծանր վիճակի մէջ գտնուող հիւանդներու մօտ կը տանէին զայն, և անոր ներկայութիւնը վճռական էր։ Հիւանդին համար կարճ ժամանակէն դարձ կը լինէր։ կա՛մ ի մահ կամ ի կեանս։

Ե. (Զանց ընելով շատ մը հրաշալից պատմութիւններ յիշենք զայս եւեթ թէ) ամուլ կին մը, ժամանակաւ կուգայ նոյն Նարեկայ մշտավառ կանթեղին պատրոյգը կը կպէ։ յետ ժամանակին, երբ զաւակ մը կը ծնանի, պատրոյգը երախային ձեռքին մէջ կը գտնեն։ (ծերունի պատմիչը ժամանակակից է այս դէպքին։)

Զ. Նոյն ինքն պատմիչն իսկ՝ անձնապէս վայելած է Նարեկայ հրաշալից շնորհը։—Իրեն արու զաւակ չէր ապրեր։ երբ նոր մ'ալ ծնաւ, որդեգրեց զայն Նարեկացւոյն՝ Գրիգոր անուանակոչութեամբ։ տղան ապրեցաւ։ այլ եօթնամեայ հասակին մէջ բռնուեցաւ այնպիսի հիւանդութեամբ մը, որով մահն անխուսափելի վճռուած էր։ յուսահատութեան վայրկեանին մէջ, հաւատքը նոր փայլատակում ունեցաւ տառապեալ հօր տրտմաթախիծ սրտին մէջ։ հրաշանուն զօրաւոր Նարեկը, որ յայնժամ փոխադրուած էր արդէն ի Ս. Աստուածածին, ջերմեռանդութեամբ բերել տուաւ հիւանդին մօր, որ իւր անզգայ վիճակէն անդէն իսկ սթափում մը ցոյց տուաւ։ Այս միջոցին Ս. Սարգսի Վանահայր լուսահոգի Եփրեմ վարդապետ այցելութեան կուգայ։ «Մեծ է Նարեկայ զօրութիւնը» ըսելով գլուխս մը կը կարդայ արտասուաթոր։ տղան քրտնողով ի ոուն կ'ընկղմի։ երբ կը զարթնոյր քանի մը ժամէն, հիւանդութեան հետք բնաւ չէր կրեր իւր վրան։

Այս է պատմութիւնն «Ոսկեկշիռ Նարեկին»։ Գ. Կ. Ռ.

ՀԱՑ ՈՒՍԱՆՈՂՈՒԹԻՒՆ ՓԱՐԻԶՈՒ

Տիկին տը Սթալ, հռչակաւոր գրագիտուհին, ծերութեան հասակին մէջ, երբ երկար կեանք կը մաղթէին իրեն, կը պատասխանէր թէ պաշտօն չունէր մարդկութեան տապանագիրը գրելու։ իսկ ես բոլոր կենացս մէջ կամովին և հպարտանօք ստանձնած եմ՝ սիրելի հայրենակցաց՝ Փարիզու համալսարաններու մէջ տարած ուսմանց յաղթանակները դրուատանօք հրաշակերտելու հաճոյական պաշտօնն։ աւասիկ այսօր ալ կուգամ աւետել ուսումնասիրտի փառաւոր քննութիւնները, զոր Տիար Արմենակ Արփաճեան անցուց այս օրերս Փարիզու Առեւտրական բարձրագոյն վարժարանին մէջ։ Տիար Արփաճեան եօթն և տասնամեայ է դեռ և Փարիզու հայ ուսանողութեան մէջ առաջին անգամ հանդիսատես կը լինինք նոյնքան ծաղկատի պատանւոյ մը՝ առաջնակարգ վկայագրի մ'արժանանալուն։

Ջերմագին խնդակցութիւնիս կը նուիրենք առ սոյն ուսումնասէրմ պատանին և իւր որդեակ ծնողքն և կրկնակի ուրախ ենք, վասն այն զի ուսումնասիրտը կրցաւ անմիջապէս գործնականապէս ի հանդէս ածել իւր համբաւած հմտութիւններն ի պաշտօն կոչուելով պատուաւոր և խիստ կարեւոր տան մը, սակարանի միջնորդատան մը մէջ, շնորհիւ իւր հօր, Մեծապատիւ Տիար Պողոս Արփաճեանի, լաւագոյն յարաբերութեանց և հեռատես ու անխոնջ ջանից։

Տիար Պողոս Արփաճեան Փարիզու հայ գաղթականութեան ազգասէր անդամներէն մին է և կը ցաւինք որ ակամայ մոռացած էինք յիշել իւր անունը մեր այն յօդուածին մէջ զոր մի քանի ամիսներ առաջ հրատարակեցինք ձեր հիւրասէր էջերուն մէջ, ի Փարիզ կառուցանելի հայկական մատրան առթիւ։ դեռ չեն մոռցուած արդարեւ այն օրինակելի և գովելի ծառայութիւնները, զորս Տիար Արփաճեան մատոյց, երբ բազում տարիներ առաջ հայկական մատուռ մը հաստատուեցաւ աստ ընդ հովուութեամբ Արժ. Տէր Յովհաննէս քահանայ Հիւնքեարպէյենտեանի։ կը յիշուի թէ բարեյիշատակ և հպատակասէր հանգուցեալ Սուլթան Ապտիւլազիզ էր որ բարեհաճած էր այդ թուականին հոգեւոր հովիւ մ'առաքել այն հայ երիտասարդաց համար, զորս ուսման համար ի Փարիզ ղրկած էր։

Բաղձայոյս եմք որ Տիար Արփաճեան բնաւ ջանք և զոհողութիւն չպիտի խնայէ նոր կառուցուելիք Ս. Մատրան համար եւս։ ՅՈՎ. ԹԻՒՍԻԻԶԵԱՆ

ԱՄԵՐԻԿԱՑԵՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՈՒՍԹԸՐ, 3 սեպտ.

Ֆոնօկրաֆի էջերու գոհագոն շուն

Վերջին օրեր ընդարձակ փորձեր կատարած և յաջողութեամբ պսակուած են, էտիսընի ֆոնօկրաֆի գործիքն իրրեւ պահապան շուն գործածելու համար։ Խիստ խռովեալ և հաչան շուն մը սոյն գործիքին առքեւ կանգնեցուելով կատաղի շան մը բոլոր աղաղակները կրկնել կուտան որոնք ամենայն հաւատարմութեամբ և կատարեալ ճշդութեամբ կ'արձանագրուին ֆոնօկրաֆի վրայ։ յետոյ մեքենական պարզ կարգադրութեամբ մը, տուներու, խանութներու և այլ մեծ շէնքերու մէջ կը տեղաւորուին ֆոնօկրաֆք ուր միակերպ շանց յատուկ ձայնով կ'աղաղակեն ի մեծ սարսափ աւազակաց որք կողոպուտի համար կը մտնեն կամ կը փորձեն մտնել այդ շէնքերու մէջ։

Թանկագին կապերտ մը

Լօնտոնի Կրէֆիթ Թերթի օգոստոս երկու թուոյն մէջ կը կարդանք թէ տիկին Պըրբնդրն անուն անձ մը հազար անգղլիական ոսկի վճարելով կապերտ մը կը գնէ որուն վրայ հինգ դէլֆ ասեղ զարնուած էր, և ըստ վերկայութեան մասնագիտաց յոյժ հազուագիւտ կապերտ մըն էր։ Տիկինն ուզելով մաքրել տալ զայն կը յանձնէ Մէյֆէլի հանրածանօթ ընկերութեան։ սա ալ իւր կողմանէ կը յանձնէ աղքատիկ մարդու մը որ իւր կնոջ և չորս զաւակներով փոքրիկ խուցի մը մէջ կը բնակէր։ Սոյն աղքատն առանց գիտակցութեան կապերտի գնոյն՝ նեղքէ եղէով կը լուայ զայն և կը կախէ սենեկին մէջ որ չորնայ։ իսկ երբ տան տղաքը լուցկի մը կը վառեն, յանկարծ կը բռնկի սենեակը և կ'ոչնչացնէ կապերտը, կարասիքն և սենեակը բոլորովին։ Սոյն թանկագին կապերտի տէր տիկինը տեղեկանալով իրաց վիճակին՝ անմիջապէս դատ կը բանայ Մէյֆէլ ընկերութեան դէմ և կը յաջողի իւր հազար անգղլիական ոսկին եւ դատարանի ծախքերն ստանալ յիշեալ ընկերութենէն՝ իրենց մի մեծ անհոգութեան պատճառաւ այս կերպով տուժելով զայն։

Շարժական ցուցահանդէս

Ցուցահանդէս կամ արուեստահանդէսներու օգտակարութեանց վերայ ճառել աւելորդ է։ բոլոր աշխարհ գիտէ ատոնց արժէքը մանաւանդ երբ համազգային են ատոնք։ բայց շատ քիչեր տեսած եւ լսած են այն նոր ձեռնարկները կարծենք որք սոյն հանդէսներու ամեն կատարելութեանց և օգտակարութեանց մանրանկարն են, հետեւապէս առանց մեծ ծախսերու։ Մեր լեզուի մէջ առեւտուր բառի նշման առեւտրական գործողութեանց ճիշդ և մեկին նշանակութեամբ բառ մը տեսած չենք մեկ ուրիշ լեզուի մէջ։ առնել և տալ, որ կը նշանակէ քեզ պէտք եղածն առնել և սորա փոխարէն տալ ինչ որ ուրիշ մը պէտք ունի։ Այս է առեւտուրն։ այլ ի՞նչ առնելու է եւ ի՞նչ տալու էն գիտնալու համար՝ հարկ է գիտակցութիւնն ունենալ քու անձնական պէտքերուդ հետ ուրիշներու կարօտութեանն, որ երկու միջոցաւ միայն կարելի է։ այն է նախ՝ այն ինչ բանի պէտքն զգալ որ անհրաժեշտ է և միւսն է բոլորովին դիպուածական, որուն ոչ պէտք ունիս և ոչ իսկ խորհուրդն ունեցած ես ունենալու։ Այս վերջինը տեղի կ'ունենայ երբ կը տեսնես իրեր՝ նիւթեղէններ որք կարգաւ և ճաշակաւ շարուած են այցելուներու աչաց առջեւ, հետեւապէս առեւտուրներն երկու տեսակ են, մին անհրաժեշտ պէտքերն զգալով և միւսը բացառիկ կերպով լոկ տեսնելով միայն ստանալ։ Ցուցահանդէսներն և կամ արուեստահանդէսները կը նպաստեն այս վերջին առեւտուրի որք ընկերութեան առօրեայ պէտքերուն հաւասար՝ թերեւս քսան առ հարիւր աւելի առեւտուր ըլլալու պատճառ կամ միջոց կ'ըլլան, հետեւապէս օգտակար մարդկութեան։

Ամերիկացիք՝ բոլորովին գործնական և օրէնքով մարդիկ՝ դոհ չեն իրենց տարեկան ցուցահանդէսներէ որք տեղի կ'ունենան տարին մի անգամ իւրաքանչիւր նահանգի կեդրոնին մէջ, բացի իրենց համազգային արուեստահանդէսներէ որոնք մեծաւ մասամբ կը գերազանցեն եւրոպականներն։ ուստի այս անգամ յղացած են խորհուրդն և սկսած են գործադրել տեսակ մը շարժական ցուցահանդէսներ՝ հետեւեալ կերպով։ Երկաթուղւոյ կառքերն որոց շէնքն և դրութիւնը կը տարբերի եւրոպականէն այն բացարձակ պատճառաւ որ մինչեւ այս վերջնոց կառքերը պարզ խցիկներ են՝ Ամերիկացւոց կառքերն երթեւեկութեան ուղիներ են, անանկ որ մեքենավարին քովէն մինչեւ վերջին կառքը կրնաս երթեւեկել երբ կառախումբը շարժման մէջ է։ սորա պատճառն է կառքերու երկայն ուղիի մը դրութեամբ շինուած լինելն որուն երկու կողմերը շարած են կահաւորեալ նստարանք և բազմոցք։ Սոյն կառքեր իրենց ձեւովն շատ կը յարմարին ցուցահանդէսներու, այսինքն կառքերու մէջ ճաշակաւ դնտեղուած ապրանքներ ցոյց տալու հասարակութեան, որ ոչ թէ միայն ի ճանապարհին առիթ կ'ունենայ առեւտուրի, այլ և երբ կառախումբը մասնաւոր քաղաք մը կանգ կ'առնէ՝ տեղւոյն ժողովուրդն եւս ուրախութեամբ կը վազէ այդ շարժական ցուկաներն ուր՝ իրենց աչօք իսկ տեսնելով զանազան տեղերու արտադրութիւններն և շշոչափելով սոցա օգտակարութիւններն՝ ի հարկէ ստիպեալ կը գնեն կամ կ'օգտուին առոնց տեսութենէն, և այս կերպով՝ հաղարաւոր մղոն հեռաւորութեամբ նահանգներու մէջ պատրաստուած տպրանքներ միակերպ ժողովուրդի աչաց առքեւ կը բերուին փոխադարձաբար, որմէ կ'օգտուին բոլոր նահանգներու բնակիչք։ Օրինակի համար։ Ֆլորիտայ նահանգն յարանուն կառք մը կը ղրկէ մեզ որուն մէջ իւր ապրանքները ցոյց կը տրուին բոլորովին ձրի։ սորա կը յաջողիլ Քանսաս անուն կառք մը որ սոյն անուն նահանգի արտադրութիւնները ցոյց կուտայ, որոց փոխարէն քաղաքս եւս կառք մը կը ղրկէ Ֆլորիտայ եւ Քանսաս նահանգներն։ ևն։ ևն։

Սոյն կառքերու մէջ ցոյց դրուած ապրանքներն, ինչպէս վերը ըսինք, մեր առօրեայ պէտոյից հարկ եղած բաներ չեն մեծաւ մասամբ, այլ անանկ բաներ կը պարունակեն զորս տեսնելով միայն կարելի է հրապուրիլ և գնել։ մանաւանդ թէ ազգնք բոլորովին նորութիւններ են հեռաւոր նահանգներու։ անկարելի է գտնել սովորական կրպակներու մէջ։ Սոյն շարժական ցուցահանդէսներու առաջ բերած օգուտներն համառօտելէ ուրիշ բան մը ընել կարելի չէ, այլ ընթերցողն եթէ յանձն առնէ փոքր ինչ խորհիլ մեր տուած համառօտ տեղեկութեանց վրայ, պիտի համոզուի այդ միջոցաւ տեղի ունեցած առեւտուրներու ի՞նչ աստիճան կարեւոր լինելուն, որոցմէ կ'օգտի ընդհանուր երկիրն եւ բնակիչք հաւասարապէս։ Ցիշել հարկ է նաև թէ սոյն ցուցահանդէսի կառքեր ընդհանրապէս երեք չորս օր կը մնան, քիչ շատ կարեւորութիւն ունեցող քաղաքներու մէջ ուր կայարան մը կայ, որպէս զի տեղւոյն ժողովուրդն առիթ ունենայ այցելել եւ օգտուիլ։ Քաղաքիս կայարանին մէջ շատ անգամ կը տեսնուին մեր նկարագրած կառքեր, որոց կ'այցելեն ստուար բազմութիւն առանց եւ կանանց, մեծագումար դրամ թողլով կառքերու մէջ։

Ամերիկացիներ

Առ հնդկուհիի մազերը, հելլենուհւոյն քիթը, անգղուհւոյն բերանը, գերմանուհւոյն գոյնը, նորվեկուհւոյն հասակը, չինուհւոյն ոտքը, ափրիկուհւոյն ակռաները, պելճուհւոյն բազուկը, իտալուհւոյն սրունքը, սպանուհւոյն աչերը և վերջապէս ֆրանսուհւոյն շարժումները և ահա կ'ունենանս կատարեալ ամերիկուհւոյն տիպարը։։։

Մ. Ե. ԹՈՐՀԱՆԵԼԵԱՆ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Աչխարհահռչակ երկրախոյզ Գ. Սթէնլիի «Ուղեւորութիւն ի Խաւարակուռն Ափրիկէ» որ Աբէլէլի մէջ իրր թերթօն հրատարակուելով այնքան անյագութեամբ լափուեցաւ հասարակութենէն, այս անգամ գրքոյկի ձեւով, եւ մէջն ունենալով մի յատուկ քարտէս ուղեւորութեան վայրացն, հրատարակութեան ելած է Բիւզանդեան գրատան կողմանէ, Աբէլէլի մաքուր տպագրութեամբ, և նուէրի համար ալ մասնաւոր գեղեցիկ կազմով, եւ կը վաճառուի ի գին 3 գահեկանի, նոյն գրատան մէջ, Սեղբոս խան թիւ 5, Ղալաթիա, և ամէն գրավաճառաց քով։

ԴԱՍԱԿԱՆ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ԱԲԻԿԵԱՆ ՄԻՔԻԱՆ ԷՖԷՆՏԻ

1. ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՕՍՄԱՆԵՐԻՆ ՔԵՐԱԿԱՆ. Տիպ Գ. խիստ դիւրասոյց և զուարճալի իւր վէպերով. կը պարունակէ նաեւ ձեռագրի ընտիր օրինակներ։ 1 ղրշ.

2. ԼԷԹԱՒՖԻ ԱՍԱՐ. Տիպ Դ. ընթերցասէր որ քերականէ յետոյ կը տրուի և իւրաքանչիւր դասի ներքեւ նշանակուած է բառերու իմաստն. այս գիրքս իւր ձեռագիրն ալ ունի։ 60 փրդ.

3. ՃԷՐԻՏԷԻ ՄԷՓԷԼԱԹԻՊ. Այս գիրքս կը ծառայէ աշակերտները վարժեցնել լաբագրի ընթերցման որ է յոյժ հարկաւոր, և թարգմանութեան՝ որոց համար ի վերջոյ ունի մի բառգրքոյկ։ 100 փրդ.

4. ՀԱՄԱՌՕՏ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ կամ բանալի ընթերցան. և թարգմանութեան Մուխթասար կիւլտսթէի։ 3 ղրշ.

5. ՄՈՒԽԹԱՍԱՐ ՍԱՐՖԸ ՕՍՄԱՆԻ. կը պարունակէ Թուրքերէն, Պարսկերէն և Արաբերէն կանոններն։ 3 ղրշ.

6. ԽԻԼԱՍԱԻ ԳԱՎԱՌԻՆԻ ՕՍՄԱՆԻԿ. կը պարունակէ ամփոփ գիտելիք օսմանեան օրինաց։ 3 ղրշ.

Վարժարանաց 25 առ հարիւր զեղչ։
336 1—2

ԶՐՈՒԲՈՒԺԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼՍՈՅ

Բերա, Սաքըզ աղաճ, Թիւ 15, 17, 19 [Ազա ճամի]

Իր տեսակին մէջ միակ հաստատութիւն յԱրեւելս

Ամէնէն զօրաւոր և կատարելագործեալ գործիներով օժտուած

Պերճանք, հանգստութիւն և ժամանութիւն ի միասին

ՅՆՕՐԷՆ՝ ՏՈՌՈՐ ՍԻՈՐԻՍ

Նախկին Սրտ-էն Բէյէլ Բարէլ Հիւանդանոց

ԼՈԳԱԱԱՆ ԵՒ ՏՈՒԵ ԱԱՏԷՆ ՏԵՍԱԿ

Ելեկտրականութիւն—կայծակն—Մարմնամարզ
Վարսավարութիւն—Մասաժ—Լանարդոյժ
Զինավարժութիւն Լարանց

ԿԸ ԴԱՐՄԱՆՈՒԻՆ ԵՒ ԿԸ ԲՈՒԺՈՒԻՆ

Անարիւնութիւն, Լոգեւոր, Զլխաւորութիւն, Ընկերզութիւն, Անդամալուծութիւն, Սառամբոխ հիւանդութիւնք, ևն. ևն.

ՄԷԿ ՔԱՆԻ ԳԻՆԵՐ

ԼՈԳԱՐԱՆՔ	Բ կարգի 4 ղրշ.	Ա կարգի 6 ղրշ.
ՍԱՌՋ ՏՈՒՇ	Բ » 3 »	Ա » 5 »
ՏԱՌՋ Զ.Ի ՏՈՒՇ	Բ » 5 »	Ա » 7 »

Դեղերով լոգարաններու համար գիները կը զանազանուին գեղին գեղին համամատ.

Բաժանորդագրութեան համար 10 % զեղչ
Դպրոցներու եւ ընտանեաց համար
մասնաւոր պայմանք 35

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ

ԲԱՆԱՒՈՐ ԵՒ ԳՐԱՒՈՐ ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ա. տարի 4 ղրշ.
Բ. տարի 3 ղրշ.

ՀԵՂԻՆԱԿ.—ԱՐԻՍ. Ց. ՊՕՑԱՃԵԱՆ

Մանկավարժական եղանակաւ պատրաստեալ սոյն թուաբանութեան Դասընթացքին Բ. տարին եւս հրատարակուեցաւ։ Ուսումն. Խորհուրդն իւր վերջին նոր ծրագրով թուաբանութեան նախնական ուսումը թուաշրջաններու վերածած և այդ ուղղութեամբ կազմուած միայն սոյն դասագիրքը գնահատելով ընդհանուր նախակրթարանաց մէջ գործածելու համար ընդունած է։ արդարեւ այս դասագիրքն ուղղութեամբը բոլորովին նոր և դիւրասոյց լինելով թուաբանութեան նշման ՃԻՇԴ և ԿԱՐԵՒՈՐ գիտութիւնը մանկանց զարգացողական աստիճանին համեմատ պարզուած է։

Կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց քով։

Վարժարանաց համար % 15 զեղչ։ 11—12

ԻԼԱՆ

ԲՕՍԹԱ ՎԷ ԹԷԼԷԿՐԱՖ ՆԷԶԱՐԷԹԻՆՏԷՆ

Պաղչէ գաբուսնամա քեպիին Նէնի ճամիի չէրիթի հավիլիտեսի սթիդ Բօսթախանէ մահալիսնէ միւճեսասէն պէր պաղ բօսթախանէ ինչաբնա հէման միւպաշէրէթի օլուճանաղընա պինանէն սթիդ եանիլիսին թէմէլ վէ տիվամ թաշլարը միւսթէնա օլմամգ իւզրէ կայնընդը քիրէմիա վէ սաբշաղա միւթեալլիգ վէ սայիրէ կիպի էնգազընըն ֆիրուխթի մուգաբրէր օլարզը մէհէնթէլ թարիխի իլանէն իթթիրաֆա մէվգբի միւգայիսկէ գանուլարզանան վէ շէհրի իլուլան 19ընը լարբէնգիկ կիւնիւ իհանէթ էվվելկիսէի վէ ֆէրասաբ բէնչէմգիկ կիւնիւ ատ իհալիսի գաթիկէսի իմրա գէլընանաղընան շանհալատ էնդազը մէրգուսէլկի իքթիրայա թալիպ օլանլարը վէ միւգայիսատ գայիմէսինատ մանհարբէր շէրայիթէ մանիսմամ ալմամգ իսթէյէնլէրն ճանանա կիւնինանէն մանասա պէհէր կիւն թէլէկրաֆ վէ Բօսթա նէզարէթի ալիկէսի սէնգիս իսարէսինէ միւրաճաաթ իթմէկէրի իլան օլունուր։

13 Յուլիս 306 608

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՈՆՍՈՒԼՏԻ ՊԱՐՏՔ

1881 Դեկտեմբեր 8|20ի Կայսերական Իրատէով թողեալ հասոյթք

Թ. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ–ՕԳՈՍՏՈՍ 1890

ՀԱՍՈՅԹՔ	Զուտ հասոյթ գաւառ. վարչ. Ղրուշ		Ընդհ. անօրէնութեան կողմէ վճարեալ ծախք Ղրուշ		Զուտ հասոյթ Ղրուշ		Զուտ հասոյթ Օսմ. ոսկի		Նախորդ ամիսներէն Օսմ. ոսկի		Գումար մինչև 1890 Օգոստ. 31 Օսմ. ոսկի	
Վեց անուղղակի տուրք: Մխախոտ (յեանեալ տրոց գանձուն)												
Աղ												
Դրոշմ	9,541,811	84	232,072	62	9,309,739	22	90,701	88	391,022	82	481,784	20
Ոգելից ըմպելիք												
Զինարան												
Մետաղք												
Մխախոտ: Հասոյթք Ռէժիէն	...	...	...	...	...	...	...	...	375,000	...	375,000	...
Զանազան հասոյթք: Հարկ Պուլկարիոյ փոխանակեալ ծխախոտի տասանորդէն առնուելիք 100,000 Օսմ. լիրայով՝ մինչև ցորշումն յիշեալ հարկին	408,732	41	...	...	408,732	41	4,008	74	60,597	67	64,606	41
Յաւելուած Կիպրոսի հասութիւն փոխանակեալ ծխախոտի տասանորդին յաւելուածով, կամ Մաքսատան վրայ փոխանակագրեալ գրամագլուխք 130,000 Օսմ. լիրայով	5,129,800	...	...	...	5,129,800	...	51,298	...	...	...	51,298	...
Արեւելեան Ռումելիի տարեկան հարկէն	1,266,886	...	...	...	1,266,886	...	12,668	86	63,344	30	76,013	16
Թէմպէլիի տուրք, Մաքսատունէն փոխանակագրով վճարելի	2,500,000	...	...	...	2,500,000	...	25,000	...	...	...	25,000	...
Սերվիոյ, Գաբրատաղի, Պուլկարիոյ և Յունաստանի բաժին ինկած պարտք	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Գումար	18,847,230	25	232,072	62	18,615,157	63	183,676	98	889,964	79	1073,641	77
Զանազան: Պատրաստ դրամներէ առնուած շահ	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Լուսնայաշահ (ժամ) գրամց փոխանակութեան վրայ	...	...	...	...	...	...	+ 189	11	— 391	22	— 252	11
Ընդհ. գումար	18,847,230	25	232,072	62	18,615,157	63	183,816	09	889,573	57	1073,389	66

	Ղրուշ	Օսմ. ոսկի	Օսմ. ոսկի
Վճարեալ գումարք Կայսերական Իրատէին 10 և երկու յօդուածներով նախատեսեալ արժէքներուն ի հաշիւ		295,000 ...	...
Բնօսրիտ պարտուց տոկոսին համար Լիւբրայա քաշուած և Կ. Պոլիս վճարուած գումարք		430,469 77	...
Օսմանեան Ընդհանուր Պարտուց Վարչական Խորհրդին ընդհանուր ծախք	-	14,029 89	...
Օսմ. Կայսերական Պանքան դրուած ոսկեդրամ		274,569 20	...
» » » » փոխանակելի դրամ	6,094,096 92	59,213 99	...
Կ. դրամական վարչութեան մնացուկին մէջ ոսկեդրամ		116 81	...
» » » » փոխանակելի դրամ	11,858 25		1073,389 66

Ի Դիմաց Վարչական Խորհրդոյ
Նախագահ (Ստ.) Վ. ԲԱՑԼԱՐՑ
Խորհրդական Պատուիրակ (Ստ.) ԲՐԻՆՍԻՊ

Վաւերացեալ ճշդութիւն ըստ տու

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՒԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՒՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000 **"ՓԻՆԻՔՍ"** Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւելքան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրերք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 17,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի ձնասուց հատար։

51

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոցս, որք ունիվք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած ձնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց
Թիւ 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ ֆռանկ 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1889 » 5,604,722
Տարեկան հասոյթ » » » » 12,773,779

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔՍ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՓՈՒԱՆՔՓՕՈՐԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանկ 6,250,000 Պահեստի դրամ ֆռանկ 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ չոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և գրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆռանկ

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անանիատիս խան. 3

ՔԻՆԻՈՄԻ ԳԻՆԻ

Ա. ԼԱՊԱՌԱԳԻ

Դեղագործ անգամ բժշկ. ժողովոյն Բարիզու

ԼԱՊԱՌԱԳԻ ՔԻՆԻՈՄԸ կը միացուցանէ Քինքինայի կեղեւի բոլոր օգտակար սկզբունքներն, որոնք ալքալոիտներն։ ''ԼԱՊԱՌԱԳԻ ՔԻՆԻՈՄԸ'' քինքինայի բոլոր յատկութեան խառնուած ու հաւասարժոյն է։ Քինքինի քանի մը կրամներ մի և նոյն արդիւնքը յառաջ կը բերեն ինչ որ կուտենան Քինքինայի քանի մը լիտրներ։

ԻՕՊԻԷ

Ուսուցիչ դեղագործական վարժարանին Բարիզու։
''Մանաւանդ կարգաւորելու դեղերուն ամենեն ազդուն է այս։''

Տոքթոր Վալէրի

Գլխաւոր բժշկի դիմումներու հիւանդանոցաց Ալժիրիոյ

''ԱՄԼԱՊԱՌԱԳԻ ՔԻՆԻՈՄԻ ԳԻՆԻՆ սահմանեն օգտակար լրացումն է քինինի ընդհանուր ներքնու դարմանման համար։ Մասնաւորապես նշանաւոր արդիւնքներ կուտենայ հին ներքնու և ճանճային տարատիպութեան դարմանման համար։''

Ուսուցիչ ՊՈՒՇԱՒՈՒ

Ամառնային չոգերու կամ ապ կիմացներու մէջ, մասնաւորապես մթնոլորտին ճնշողական ազդեցութիւնը կը վնասէ։

Ա. ԼԱՊԱՌԱԳԻ ՔԻՆԻՈՄԻ ԳԻՆԻՆ ճաշէն յետոյ կ'առնուի իբր ազանդերի գինի, մեկ գաւաթ։

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ՝ Ի ԲԱՐԻԶ, ՃԱԼԻՊՈ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 19, ՏՈՒՆ Լ. ՋԻԼԼԻՊ 61

ՄԱԴԴՈՆԻ ԿԻՍԱՀԻՊՂԸՐ

ՀԱՆՔՈՒՑԻՆ ՐՆԱԿԱՆ ՋՈՒՐ

Կալաքարային թթուուտ աղբիւր ամենամաքուր

ՍԽԼԱՆԻ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԵՒ ՋՈՎԱՐԱՐ ԸՐԾԵԼԻ

Հաղերու, խալափոտի բորբոսմանց, ատամնաբուի և ազեաց համար յանձնարարեալ։

Հայերիս Մադդոնի, Գարլսպատ և Վիեննա 105

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒԻՔ

Երբեմն Ա. Էլէնի, Կ. Պոլսոյ և Օրթագիւղի

ԹՈՄԱՍՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔԼԸՆԿ

Անուն	Թիւ	Անուն	Թիւ	Անուն	Թիւ
Ալպանս	2000	Ֆլամինկո	1600	Բարկերմ	3200
Անձէլս	3000	Կալիրէս	5500	Բանտէր	1700
Աւսպլս	5500	Կիդանս	2200	Բլաք'ս	1500
Արկս	300	Կոզլ	1500	Բոլս	1000
Աբիսոգս	4000	Կրօսանս	2200	Գուրգս	2800
Պասանս	3000	Հիրս	2000	Իմալթս	4400
Պորտսմնս	220	Հիսալկս	3000	Լինալդս	3200
Պրամս	2000	Հինաս	7000	Լոլլս	3000
Պրիֆալս	8800	Հուսմէր	1200	Լօսմ	8500
Գէլրս	2600	Ամակս	5000	Լօզաբրս	3500
Գալիբաս	2500	Ձիրնս	2300	Մակերնս	4000
Գասէս	2100	Քէլլս	2000	Մանգիակս	8200
Գագս	2000	Քոլբինս	4200	Մարֆս	2000
Գոմս	2700	Քոմնս	2200	Մրկիս	2000
Զէբրակս	5000	Լէս	2000	Մորէնսոս	4300
Գլիս	500	Լէքանթս	4500	Թ. Ամիլտն	3000
Գօլդբասս	4400	Լիվերս	3000	Թուրսս	1200
Տիգս	2500	Մալմս	1500	Թօլիսս	2800
Տամինս	2500	Մարենկս	4300	Թորրիսս	900
Տուբս	2800	Մարգէլլս	6500	Ուրպինս	5000
Տրաբս	4100	Միս	2000	Վալթուրս	5000
Էպպնամ	2600	Մարբինս	3100	Նէսս	3600
Էյսրաբաս	3000	Նէլս	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրս	3200	Օրլանս	3000	Տիթանդնս	200
Էրսիս	2600	Օմեալլս	5000	Հրմկս	200
Ֆալբան	800	Գրանս	4000	Զէրս	140
Ֆիս	700	Գգս	2000	Սարբիս	120
Իմիրլրն Մանարբ					8000
Իրբրիքն Մանարբ					8000
Լիգիքն Մանարբ					8100

Ի-նչ չոգենաւը, նաւապետ Լապլն, ընդհանուր վաճառքով Հալէն մեկնած է ամսոյս 15ին և 29ին առտ կ'սպասուի։

Սրբէնդրս չոգենաւը, նաւապետ Քոլման, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հալ և հոկտ. 3ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլի գալու համար։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻՏՍՈՆ
Գրշելոյ
Թիւ 17-18, Քիւշիւք Միւլէթ
11 խան, Ղալաթիա

Աւագանատէր Ս. ՏՈՄԱՍՈՒՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ—ՈՅԺ—ԿՈՐՈՎ

ՖՈՍՖՈՐԻՆ ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ—Վերջին քսան և հինգ տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս գեղը ՖՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆՆ է որ մինչեւ ցարդ գտնուած է, կատարելապէս բուժելու համար ուղեղի հիւանդութիւններն, անգամալուծութիւն, քնաւորութիւն, զառանցանք, առնական կարողութեան վաղահաս կորուստ, եւ առնական դյժերու կորուստն յառաջ եկած ամեն գործարանական խանգարում։

Կը բուժէ դժուարամարսութիւնը, ջղային եւ որոյ հիւանդութիւնները, լեարդի եւ երիկամանց հիւանդութիւններն, աբեան շրջանի բոլոր խանգարումները։ Ընդհանուր հիւծութիւնն եւ ապառումը, կը կասեցուցնէ կենսական դյժերու ուռ է կորուստ որ յառաջ եկած է ուռ է պատճառէ։

Ջղային տկարութեան եւ սարք հեռեւանաց մէջ այս գեղին ազդեցութիւնն անմրկական եւ մեծագոյն է Մեկլանգութեան զգացումներն եւ սիրտնիրէ կ'անհետանան ճշմարտապէս հրաշալի արագութեամբ մը

ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ ՖՈՍՖՈՐԻՆԸ ջղային հլ-ի եւ ուղեղային գոյացութիւն կ'սեղծէ, արեան մէջ մուծանելով կենսական եւ լիկորական տարրը, փոփոխն, որ ուղեղին կեդրոնական ճշմարիտ գոյացութիւնն է Առնական կորովը կը կենդանացուցէ մարգկային ամբողջ գրութեան մէջ, մարմնոյն եւ ոգոյն տալով հաւասկա եւ առոյգ առողջութիւնն մը, այնպէս որ կարելի է բոլոր պարականութիւնները կատարել վստահութեամբ եւ գոհունակութեամբ։ Աւորժամամ է, կը զատ եւ կը ճոխացնէ արիւնն եւ նոր առողջութիւն ի չուսայ ուղեղին, ջղային գրութեան եւ մկանանց։ Իւր վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը սեռնուի զոր ծանուած առաջին օրէն իսկ, ջղային գրութեան եւ մտաւորական կարողութեանց նրոնաւոր յաւելումը եւ կորուստեան եւ բարորութեան զգացումն մը ոյր վարուեցաւ։ Մարդոյ ուղեղը վերանորոգուած է։ Անհրաժեշտ է կերպով կ'սեղծուի։ Աղեաց պաշտօնը կանոնաւորապէս կը կատարուի։ Փուռնը կը լլինի հանգարտ եւ կազդուրիչ։ Գլուխը կ'սկսի լենալ, շրմունքը իր գունատութիւն, աչքերը շաղուած կը լլինին, մորթը պոյծաւ եւ առոյգ դէմ մը կ'սանուի։ մազերը ոյժ կ'սանուին։

Ոգեւորիչ ազդեցութիւնն է։ Տոքթոր Լալորի ճշմարիտ ֆոսֆորինը պարունակեալ է մեծ դիրքերուն մէջ որ բրիանական կամ ավարութեան գրոյնը կը կրնան սա բաղերով Dr. Lalors' Phosphodyne, London, [illegible] փոխարինուած։ Այս գեղին ունեցած յաջողութիւնն յառաջ բերած բազմաթիւ վաստակաւոր եւ վնասակար կեղծիք։

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով,
Մ. ԷՄՄԱՆՈՒԷԼ ԳԱԲՈՒԱՆԱՆ
Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վղվղատա պահականոցին քով, կայսրան Թրամուէյէն, 95 եւ 97։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՀՈՏԱԼԷՏ ՆԻՒԹԵՐ

ՔՐԱՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ, 117, ՆԻՒ ՈՒՆՏ ՍԹՐ. ԼՈՆՏՈՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ

ԼԷ ԺՈՒԱՅՕ ՏԸ ԼԱ ՊՈՒՌՈՆ, Նոր աբանչելի հոտ
ՔՐԱՊ ԷՅԼ ՊԼՈՍՍՈՄ, վարդի խնձորենւոյ ծաղիկք
ՋԱՐԻՆԱ, Ռուսական գոգանոյշ հոտ
ՀՈՒԱՅԻ ԼԻԼԱՔ, ճերմակ եղեւնանի
ԴՈՐԻԼՈՐՍԻՍ, Նոթելուկ
ԲԱՑՄՍ ՎԻՈԼԷԹ, հեշտաբոյր
ԱՍՖՈՏԷԼ, ՕՐՔԻԴԻԱ, ՁԻԹՐ, և.ն.
ՀՈՒԱՅՏ ԷԼԻՈԴՈՐՈՒ

ԷՍ. ՊՈՒՔԷ
ՃՈՐՃ ԴԷԼԳ
ՕՅՈՐՆԱՖՈ
ՎԻԹԷՊ
ԻԼԱՆԿ-ԻԼԱՆԿ
ՄԻԼՖԼԷՅՕՒ
ՃԵՐՄԱԿ ՎԱՐԴ և.ն.

«Քրապ էյէլ Պլոսսոմի առիթ, Լոնտոնի Քրաւուն ընկերությունը կ'ըսէ. «Եղանակին ամենէն նորելուկ հոտերէն գեղաբանց կը համարիմք Քրապ էյէլ Պլոսսոմը, Լոնտոնի Քրաւուն ընկերութեան. կը ծախուի թագի ձեւով թէյեր ունեցող շիշերու մէջ։ Միւս բոլոր տեսակները կեղծ են.

ԼԱՎԱՆՏԸՐ ՍԱԼԴԻՍ, անգլիական ազգը լավանտայով— «Վայելուչ նորելուկ արդուզարդի սեղանի համար. Լավանտայի գերազանց անուշահոտութիւն. եթէ շիշը մէկ քանի վայրկեան բաց թողուս, սենեակին օդը կը մաքրուի և կը զովանայ։» Այսպէս կ'ըսէ Լոնտոնի «Տիկնանց Լրագիրը»։ Գերազանց պայման մը է ընդդէմ դլխու ցաւերու, հարբուխի և ը. Կը ծախուի թագի ձեւով թէյեր ունեցող կանաչ շիշերու մէջ։ Միւս բոլոր տեսակները կեղծ են.

ՕՐԱԼԻՆ, փոշի։ Տիկին Ամբլինա Բագդի կը գրէ. «Գոհութեամբ կ'ըսեմ թէ ձեր Օրալինը շատ գեղաբանց կը գտնեմ. մարթին վրայ կը թողու շատ հաճելի տպաւորութիւն մը.
ԱՏԵԼԻՆԵԱ ԲԱԳԴԻ։»

ՆՈՒՐԲ ՕՃԱՒՈՆԵՐ վարդի խնձորի ծաղիկներով Սափոն Զարբինա, Սափոն Լիլիա Պլան, Սափոն Ռոզ Անկլէզ, վիոլէզ անկլէզ Անգլիական քոլոնեի ջուր, Անգլիական լավանտայի ջուր, Քոլոն քրէմ և այլն։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով։ Մ. ԷՄՄԱՆՈՒԷԼ ԳԱԲՈՒԱՆԱՆ
Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վղվղատա պահականոցին քով, կայսրան Թրամուէյէն, 95 և 67 106

ՄԱՐԱՎԻԼԻԱ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Մասնաւոր կարգ Ընտիր խորհրդներն և ուրիշ կերպով յառաջ եկած ապիներու կ'անհետացնէ ծաղկի նշանները, քանքի, արեանի թարգած այրուցքը եւլն։

Դիմելու կուգայ երիտասարդութեան ամէն հրապոյրները։ Դեղերկի սեռին ներքին խնամոց համար թանկագին գիւտ։

Թարգմանի համար ներկայացուցիչն է Ռ. Ֆ. Գիլիս, Ֆիլարքելեան խան, Պոլիս։ Ընդհանուր սիրեցեալներ է Խանեան Դարուանու, Ղալաթիա, Սիւքրաք գալաբերտ, Վղվղատայի քով—Անեղծերեն դիտուանալու համար, գիտել միայն սիրեցեալներն։ 33

ՊՈՒՏՈՒԷԼԷԹԻ ՄԱՔԻՐՈՂԱԿԱՆ

(ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ) ԱԶԲԻՒՐ

1885ին Հունգարիոյ Մայրաքաղաքի Տիեզերական Ցուցահանդէսին մէջ յառաջդիմութեան, մրցման կարողութեան եւ արտաքին մեծ միասն ստացած է, զոր այդ ցուցահանդէսին դաբաւորը նշանակած էին իբր առաջին մրցանակ մաքրողական հանքայրոց համար։

Այս աղբիւր մեծագոյն մրցանակներն պատուած է ինն ցուցահանդէսի մէջ. կը փարի եօթն ոսկեայ եւ արծաթեայ մետալներով. բայց ասի բժշկական աշխարհին համարումը կը վայելէ իր ազդեցութեան և անուշութեան զարմանալի կարողութեան համար։

ՖՈՒՆԱՆՈՒԹ-ՓՈՂԷՖ աղբիկը վերջերս դրաւուտած է լարիգի բժշկական Ակադեմիայէն և Լոնտոնի համաւաւոր Լրնարն-Հաբիգալ հիւանդանոցէն. բաց ասած, այս ջուրն արդէն առաջին փորձով կը յայտնէ ինքզինքը։ Այս ջուրին վրայ տեսբակներ ծրիաբար կը սրուին այս ջրին բոլոր մեծ բանոցներու, դլխաւոր դեղատանց և Պուտապէշթի դասանէկին մէջ։

Նմանօրինակ ուրիշ ջրերու հետ շփոթութեան առաջին առնելու համար, խոհեմութիւն է միշտ փնտռել «Ֆրանսուա-Յոզէֆի մաքրողական» ԱԶ գիւր ին Ն.ան. որ կը գտնուի ամէն շիշերուն վրայ։

ՕԱԶԻՆ ԱԶԲԻՒՐ
RANÇOIS JOSEPH
ՊՈՒՏՈՒԷԼԷԹ (ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ)

Բնական կերպով ընդունուած է իւր անվրէպ ազդեցութեան համար։

ԱՄԷՆՈՒՐԵՔ ԿԸ ԽԱՒՈՒԻ

Ընդունուած Տ. և Մ. Մէկիքի և Ս. Քրիգէ-ան Պոլիս, Ս. Գասագրիատէ և Ա. Թիթա՝ Ղալաթիա, Ճ. Քանդուք՝ ի Բերա։ Թուրքիոյ համար գործակալն է Պ. Ֆ. Պէյլիս, ի Պոլիս։ 34

ՄԱԴԴՈՆԻ

Ա. ԼԱՊԱՌԱԳԻ

Դեղագործ անգամ բժշկ. ժողովոյն Բարիզու

ԼԱՊԱՌԱԳԻ ՔԻՆԻՈՄԸ կը միացուցանէ Քինքինայի կեղեւի բոլոր օգտակար սկզբունքներն, որոնք ալքալոիտներն։ ''ԼԱՊԱՌԱԳԻ ՔԻՆԻՈՄԸ'' քինքինայի բոլոր յատկութեան խառնուած ու հաւասարժոյն է։ Քինքինի քանի մը կրամներ մի և նոյն արդիւնքը յառաջ կը բերեն ինչ որ կուտենան Քինքինայի քանի մը լիտրներ։

ՕՊԻԷ

Ուսուցիչ դեղագործական վարժարանին Բարիզու։
''Մանաւանդ կարգաւորելու դեղերուն ամենեն ազդուն է այս։''

Տոքթոր Վալէրի

Գլխաւոր բժշկի դիմումներու հիւանդանոցաց Ալժիրիոյ

''ԱՄԼԱՊԱՌԱԳԻ ՔԻՆԻՈՄԻ ԳԻՆԻՆ սահմանեն օգտակար լրացումն է քինինի ընդհանուր ներքնու դարմանման համար։ Մասնաւորապես նշանաւոր արդիւնքներ կուտենայ հին ներքնու և ճանճային տարատիպութեան դարմանման համար։''

Ուսուցիչ ՊՈՒՇԱՒՈՒ

Ամառնային չոգերու կամ ապ կիմացներու մէջ, մասնաւորապես մթնոլորտին ճնշողական ազդեցութիւնը կը վնասէ։

Ա. ԼԱՊԱՌԱԳԻ ՔԻՆԻՈՄԻ ԳԻՆԻՆ ճաշէն յետոյ կ'առնուի իբր ազանդերի գինի, մեկ գաւաթ։

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ՝ Ի ԲԱՐԻԶ, ՃԱԼԻՊՈ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 19, ՏՈՒՆ Լ. ՋԻԼԼԻՊ 61

ՖԷՐՆԷՏ-ՊՐԱՆԴԱ

Մասնաւոր բաղադրութիւն Միլանի Պրանդա եղբարց
Մատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան

Ոսկեայ շքադրամ՝ Բարիզի 1889ի Տիեզերական Արուեստահանդէսին մէջ.

Քան տարուան յաջողութիւն Լիսաբոն, Յամերիկա, Ի Ջերկասան, Արեւելք և Եգիպտոս—Շքադրամ 1885ի Անվերսայի, 1884ի Թուրինի, 1883ի Նիսի, 1881ի Միլանի, 1888ի Մէլբուրնի և Պրուսլի, 1879ի Սիտնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատէլֆիոյ, 1873ի Վիեննայի մեծ ջաղդային ցուցահանդէսներուն մէջը։

ՖԷՐՆԷՏ-ՊՐԱՆԴԱ տարեկան ամենէն ծանօթ պիդերն է։—Շատ բժիշկներէ կը յանձնարարուի իբր դիւրչան դարմանական ճանաչելի երկիրներու տենդերու, տարափոխիկ հիւանդութեանց և քոլերայի։

ՖԷՐՆԷՏ-ՊՐԱՆԴԱՆ կ'դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանդարտեցնէ ծարաւը, կը զրգռէ ախորժակը, կը բուժէ գլխու ցաւը, գլխու պտոյտը, ջղային ցաւն և մելամաղձութիւնը։

Այս բնական դիպերն, բոլոր ծանօթ պիդերներէն և ամէնուրեն գերազանց, կ'առնուի ամեն օր ճաշէն առաջ իբր ախորժարար։ Ճաշէն յետոյ, ազդու մարսողական է։ Կարելի է խառնել զանի վերմութի, գինիի, Էլէնի ջրոյ և խաղողի հետ։

ՖԷՐՆԷՏ-ՊՐԱՆԴԱՆ, ինչպէս և նոյն տան վերմութը, կը գտնուի գլխաւոր անուշարարաց, նպարավաճառաց և գինեվաճառաց քով։

Թուրքիոյ համար կեդրոնատեղին է ՊՈՆՍՈՒ և ԸՆԳԻԼԻԱ 107

ՖՈՒԱՆՔՓՕՐԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանկ 6,250,000 Պահեստի դրամ ֆռանկ 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ չոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և գրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆռանկ

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԴԱՌԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԻԷՐԿԻ

Ղալաթիա Պէօյուք Միլլէթ խան, միջազգային թղթատարատան վրայի յարկը

Այս նշանաւոր գործատունն ունի արժանաւոր համբաւ մի ստացած է ի մեզ, այս ձմրան եղանակին առթիւ իւր վաճառքներու քանակութեան վրայ յաւելումմ մի կ'ընէ, որ արդէն բազմաթիւ է Ֆրանսական, Անգլիական, Գերմանական եւ Պէլճիական բերրերու զանազան տեսակներով։

Հետեւաբար իւր բուն գործարանին ապրանքներուն վրայ որք են՝ օժտի համար ամէն տեսակ ճերմակեղէնք, բանուածք, կիսազգեստք, քալէրք, քօրսէ, թաշկինակ, սնդանի պիտոյք, շապիկ, շապկընկեր, տատմանք, Գլանել կանանց օրիորդաց և փոքր ազջկանց համար զարդ ազդեստներ, ուսեալ ցած է ուրիշ տեսակ անթիւ նիւթեր բոլորն ալ ընտիր տեսակ։

Հասարակաց զարմանքը կը գրաւէ մանաւանդ այն վայելուչ և զանազան տեսակ վերարկուներն և ճաքէթներն կանանց օրիորդաց և տղայոց, որք բոլորն ալ վերջին նորաձեւութեան համեմատ ճաշակով ու շքեղութեամբ յօրինեալ են։

Ցաւելումմ մի ըրած է նաև ապպրուած զգեստներու պատրաստութեան նորաձեւութեան վրայ որ արդէն ճոխ է այնքան, և իւր ընդարձակ արհեստանոցին շնորհիւ կրնայ կատարելապէս գոհացնել բոլոր իւր յաճախորդները նոցա ճաշակին ու բաղձանց համեմատ ի գործ դնելով ինչ որ պարպարքն։ Կը գտնուի նաև մինչեւ 16 տարեկան տղայոց համար ամեն տեսակ զգեստներ բալթօներ խիստ չափաւոր գներով։ Կը ծախուին մեծ եւ փոքր քանակութեամբ.

ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՉԿԱԶ 8

ԱՐԵՒԵԼ ԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵԻԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՋԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՋԷ

Սկսեալ ի 1 Մայիս (Ն. Տ.) 1890, մինչեւ ցնոր անորիոութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՋԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՋԷ

ԹՈՒՄԱՅԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՅ

	6	8	10	52	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48	50
	Առաւօտ												Իրիկուն											
Կ. Պոլիս	6 30	7 ...	7 30	7 50	8 30	9 ..	9 30	10 ..	10 30	1 ...	11 30	12 ..	1 30	2 ...	2 30	3 ...	4 ...	4 30	5 ..	5 30	6 ...	6 30	7 ...	7 30
Գալաթա—գաբու	6 39	7 9	7 39	8 8	8 39	9 9	9 39	10 9	10 39	11 9	11 39	12 9	1 39	2 9	2 39	3 9	4 9	4 39	5 9	5 39	6 9	6 39	7 9	7 41
Բեշիկ—գաբու	6 43	7 13	7 43	...	8 43	9 13	9 43	10 13	10 43	11 13	11 43	12 13	1 43	2 13	2 43	3 13	4 13	4 42	5 13	5 42	6 13	6 43	7 13	7 45
Տարապիա	6 49	7 19	7 48	...	8 49	9 18	9 49	10 19	10 49	11 18	11 49	12 19	1 49	2 18	2 49	3 19	4 19	4 47	5 19	5 47	6 19	6 49	7 19	7 51
Սարիյեր	6 54	7 23	8 1	8 22	8 54	9 21	9 54	10 23	10 54	11 21	11 54	12 22	1 54	2 21	2 54	3 23	4 25	4 54	5 24	5 50	6 24	6 58	7 23	7 56
Մեգրիգիւղ	7 9	7 33	8 12	8 39	9 6	...	10 5	10 35	11 6	..	12 6	..	2 6	...	3 5	3 36	4 35	5 5	5 36	...	6 36	7 4	7 34	8 7
Ամ. Սթէֆանօ	7 18	...	8 21	8 52	9 15	...	...	...	11 15	...	12 17	..	2 15	...	...	3 45	...	...	5 45	...	6 47	...	7 42	...
Քիւչիւք Չէք.	...	...	...	9 2	...	...	...	...	...	...	12 25	...	...	...	...	...	...	...	...	...	6 55	...	...	...

ՔԻՒՋԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՋԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒՄԱՅԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՅ

	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	47	51	49
	Առաւօտ												Իրիկուն											
Քիւչիւք Չէք.	...	6 50	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1 20	...	...	...	...	...	...	...	...	7 6	...	...
Ամ. Սթէֆանօ	6 30	7 ...	...	8 ...	8 30	...	9 30	...	...	...	...	...	1 30	...	2 30	...	4 ...	...	...	...	...	7 18	...	...
Մեգրիգիւղ	6 40	7 10	7 40	8 11	8 40	...	9 40	10 10	10 40	...	11 40	...	1 40	...	2 40	3 10	4 10	4 40	5 10	...	6 ...	...	7 43	8 14
Սարիյեր	6 52	7 22	7 51	8 23	8 52	9 26	9 58	10 24	10 53	11 26	11 53	1 24	1 53	2 26	2 53	3 24	4 24	4 53	5 23	5 55	6 23	7 34	7 57	8 29
Տարապիա	6 56	7 26	...	8 26	8 56	9 29	9 57	10 28	10 57	11 29	11 57	1 28	1 57	2 29	2 57	3 28	4 28	4 57	5 27	5 58	6 27	...	...	8 38
Բեշիկ—գաբու	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Գալաթա—գաբու	7 2	7 32	...	8 32	9 2	9 34	10 3	10 34	11 3	11 34	12 3	1 34	2 3	2 34	3 3	3 34	4 34	5 3	5 33	6 4	6 33	...	...	8 39
Կ. Պոլ